

Ljudska

PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZEA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1945 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNIJA 1945 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

LETO XXIII. Stev. 130
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

URESNIČILI BOMO ZMAGO SOCIALIZMA NA VASI

Včeraj se je prebivalstvo Skoplja poslovilo od predsednika Tita, ki se je mudil v Makedoniji

Skoplje, 3. jun. (Tanjug). Prebivalstvo glavnega mesta Makedonije se je danes veličastno poslovilo od predsednika republike, ki se je osem dni mudil v Makedoniji. Ob tej priložnosti je bil pred železniško postajo velik miting, ki se ga je udeležilo nad 100.000 prebivalcev. Pred odhodom iz Skoplja je predsednik republike Josip Broz-Tito naslovil na prebivalstvo glavnega mesta in vse ljudske republike Makedonije naslednje besede:

področjih. Ko govorimo zdaj o kmetijstvu, tedaj to niso več fraze, marveč je to naša trdna odločenost, da bomo napravili iz naše dežele visoko razvito kmetijsko deželo, to se pravi, da bomo uresničili zmago socializma na vasi. V tem je naša pot. To mora biti slehernemu jasno, ker je jasno nam in ker mi vemo, kaj delamo. Kdor pa tega ne verjame, naj pride k nam in pogleda (ploskanje, odobravanje in vzkljakanje tovarišu Titu). Naj pogleda vas tu, naj gre v naše vasi. Kdor ne veruje v ustvarjalne sposobnosti naših delavcev, v naše delovne kolektive, v naše delavske svete, naj pride v naše tovarne in vidi, naj govori z našimi delavci, ki so zdaj ne le strokovno kot delavci-proizvajalci, marveč tudi politično na takšni višini, da se lahko merijo z mnogimi na višjem položaju (odobravanje).

napravilo name, da sem videl, da je makedonski narod trdno odločen, da skupaj z ostalimi našimi narodi nadaljuje pot izgradnje naše lepe in velike socialistične domovine (vzkljakanje socialistični Jugoslaviji ter bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov).

NAŠI LJUDJE GLEDAJO S TRDNO VERO V MIR

Tovariši in tovarišice, v tem silnem ustvarjalnem poletu, s katerim so preželi naši delovni ljudje v mestu in na vasi, nas seveda zelo zanima tudi tisto, kar se dogaja zunaj naših meja.

(Nadaljevanje na 2. str.)

«Tovariši in tovarišice. Vašo lepo makedonsko deželo, vašo ljudsko republiko, zapuščamo z globokimi vtisi vsega, kar smo tu videli. Najgloblji vtis je nam pravilo na nas to, da smo videli makedonsko ljudstvo, ki izraža svoje simpatije in zadovoljstvo do naše skupnosti, do socialistične Jugoslavije.

PRESENETIL NAS JE VELL- KANSKI NAPREDEK MAKEDONIJE

Tovariši in tovarišice, jaz in tovariši in tovarišice, ki so se mudili tu z menoj, smo imeli priložnost, da prvokrat vidimo skoraj vsa glavna mesta in kraje vaše lepe dežele. Presenetil nas je velikanski napredek, ki ga je dosegla vaša republika v zadnjih letih. Že prej smo vedeli, da napačenja makedonsko ljudstvo vse sile, da bi se rešilo iz tiste mrčne zaostalosti v minulosti, iz zaostalosti, v kateri je živelo proti svoji volji, to se pravi brez lastne krivde. Glavno, kar smo opazili pri makedonskem ljudstvu, pri vaših delovnih ljudeh, pri vaših kmetih in voditeljih, je trdna odločenost, da čimprej izgradite Makedonijo in napravite iz nje cvetoč vrt, da napravite iz nje eno najnaprednejših naših republik, eno najnaprednejših naših pokrajin. Ne bi se hotel danes tu spuščati v podrobnosti o tem, kaj vse ste že dosegli, hotel pa bi reči, da imate že na podlagi tega, kar ste doleteli storili, vsa pravico, da gledate z največjo radostjo in vero v svojo veliko in svetlo perspektivo, v svojo veliko in srečno prihodnost.

Mene, tovariši, je zanimala makedonska vas. Vem, da ste zgradili celo vrsto tovarn in da jih boste še zgradili, toda mene je zanimala vaša vas, tista zaostala vas, ki je morala v minulosti pošiljati svoje najboljše moči tudi čez meje naše dežele, da so v tujini trpele, da bi zaslužile nekaj denarja in da bi imele od česa živeti. Zdjaj ljudje po makedonskih vaseh nič več ne žele in ne teže za tem, da bi zapustili svojo zemljo, zdaj so ljudje na vaši vasi, vaši kmetje, našli sami sebe, našli so možnost, da doma kujejo svojo boljšo in srečnejšo bodočnost. Seveda imajo za to mnogo zaslug vaših voditeljev, ki so pravočasni našli pravilno pot, pa je pot razvoja naše makedonske vasi, pot, po kateri se dviga kmetijstvo v zaostali pokrajini na višjo proizvodno stopnjo.

poma se bližamo cilju, ki smo ga imeli pred očmi tudi prej — cilj se pri nas ne spreminja! Gremo v socializem, v tovarnah, v mestu in na vasi. Gre samo za to, kako bomo do tega cilja prišli. Mar smo mogli priti do tega cilja s prisilno skovanimi kolhozi, zadrugami? Mar je to bila naša pot? Ne, to se je kaj hitro pokazalo kot napačno, ker smo hoteli posnemati druge, da bi laglje delali. Zdjaj smo našli novo pot in to je naša specifična pot: imamo delovne zadruge, ki so se obrnile in se nadalje razvijale, ker so imele boljše pogoje, imamo zadruge splošnega tipa, ki čedalje bolj dobivajo socialistični značaj, imamo pa tudi zasebne kmete, ki se vsak dan bolj povezuje s socialističnim sektorjem proizvodnje. Mar na stotine in tisoče raznih pogodb med zasebnimi kmeti, zadrugami in državnimi posestvi ni najboljši način za razširitev proizvodnje na socialistični sektor na vasi? To je za nas najboljša pot, na tej poti smo že dosegli ogromen uspeh in zato bomo to pot tudi nadaljevali (odobravanje).

KAJ JE ZDAJ NAŠA GLAVNA NALOGA

Zunaj nam še zmerom očitajo, da tudi naši delavski sveti niso dali tistega, kar smo si zamišljali. Jaz pa pravim, da so dali mnogo več, kakor smo se nadejali v tem kratkem obdobju (viharno odobravanje). Naš delavski razred se je naučil voditi svoja podjetja, naučil se je voditi proizvodnjo. Naš delavski razred je postal zavestan graditelj socializma, in sicer ne na papirju in v geslih, marveč v vsakdanji praksi v tovarni. Pogledimo nekaj let nazaj, pa bomo videli, kako zelo je pri nas v tem času narasla ne samo proizvodnja, marveč tudi kakovost izdelkov, torej ne samo količina, marveč tudi kakovost. Čigava zasluga pa je to? To je zasluga naših delovnih ljudi, to smo dosegli samo zato, ker se naši delavci zdaj zavedajo svojega pomena v proizvodnji, v tovarnah, ker sami vodijo in sami odkrivajo najboljše možnosti, da bi dali največ izdelkov svoji skupnosti in da bi si ustvarili boljše življenjske pogoje.

Tovariši in tovarišice, kaj je zdaj naša glavna naloga? Videli smo že, da smo zdaj v močnem razmahu gibanja naprej v vseh smereh, v industriji, v kmetijstvu, na kulturnem in drugih

Ko govorim o Makedoniji, tovariši in tovarišice, ko govorim o vtisih, ki sem jih dobil tu skupaj s tovariši in tovarišicami, ki so prišli z menoj k vam, moram reči, da je napravilo name globok vtis prav to, da makedonsko ljudstvo brez pridržka trdno veruje v bratsko sodelovanje med narodi Jugoslavije, med vsemi našimi republikami (odobravanje in ploskanje). Najgloblji vtis je

Attlee v gosteh pri Edvardu Kardelju

Beograd, 3. jun. (Tanjug). — Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je nočoj priredil intimno večerjo bivšemu predsedniku britanske vlade Attleju. Večerje so se udeležili tudi Petar Stambolić, Rodoljub Čolaković, Jovan Veselinov, Mijalko Todorović in državni podsekretar v sekretariatu za zunanje zadeve Vladimir Velebit, nadalje jugoslovanski veleposlanik v Londonu Ivo Vejvoda, sekretarka Komisije za mednarodne zveze SZDLJ Marija Vilfan in državni podsekretar v Zveznem izvršnem svetu Anton Vrtaša.

NIKITA HRUŠČEV O RAZOROŽITVI IN UBLAZITVI MEDNARODNE NAPETOSTI

Predvsem med SZ in ZDA naj bi se ustvarilo vzdušje prijateljskih odn osov

New York, 3. jun. (Reuter). V sinočnjem razgovoru s sodelavcem ameriškega radia in televizije je prvi sekretar CK KPSZ Hruščev izjavil, da je Sovjetska

Prvi vtis v ameriški javnosti

New York, 3. jun. (Tanjug). Izjava Hruščeva po ameriškem televizijskem omrežju je v središču pozornosti ameriških političnih krogov in javnosti. «New York Times» je objavil celotno besedilo izjav, ostali listi pa obširne izvlečke z mnogimi komentarji. Vsi se strinjajo o njih koristnosti za boljše spoznavanje stališč sovjetskih voditeljev glede glavnih mednarodnih vprašanj. Nekoliko zmede je izzvala izjava Hruščeva, da bi bil «prvi koristen ukrep za ublažitev napetosti» umik sovjetskih in ameriških čet iz evropskih dežel.

zveza pripravljena na začetni korak k razorožitvi. Namesto da bi skušali takoj doseči splošni sporazum, je SZ sama zase zmanjšala svoje oborožene sile za 1,8 milijona vojakov. Hruščev je obžaloval, da česa takega ni opaziti tudi pri veselih na Zahodu. O registraciji eksplozij atomskih bomb je Hruščev dejal, da bi bila to le poteza za odstranitev pozornosti od zahteve po opustitvi poskusnih eksplozij z vodikovimi bombami. V odgovoru na vprašanje, kaj bi bilo treba ukreiniti in kako, da bi preprečili eventualno vojno, je rekel, naj bi ZDA in druge dežele umaknile svoje čete iz Zahodne Nemčije, Francije, Italije, Turčije in Grčije, Sovjetska zveza pa iz Vzhodne Nemčije, Poljske, Madžarske in Romunije. To bi bil zelo koristen prvi korak v preizkušnji dobre volje obeh strani in bi omogočilo prijateljske odnose med ZDA in SZ.

Na vprašanje, kaj misli o letalski kontroli razorožitve, ki jo je predlagal Eisenhower, je rekel, da tič za tem predlogom želja, da bi pogledali v sobo sosedu, ravno ko spuščata zavese na oknih. V tem vprašanju bi se lahko sporazumeli, toda pod pogoji, ki jih je SZ predlagala na sestanku ožjega odbora razorožitvene komisije OZN v Londonu.

V odgovoru na neko vprašanje je Hruščev dejal, da bi bilo dobro, če bi normalizirali odnose med vsemi deželami na svetu, predvsem pa med SZ in ZDA. Po besedah Hruščeva bi morali za normalizacijo odnosov najprej ukiniti vse omejitve v trgovini, izmenjavati kulturne delegacije in omogočiti vse pogostejše stike med poslovnimi ljudmi obeh dežel. «Menimo, da je to možno ne glede na ideološka nesoglasja, ker je mnogo vprašanj, ki nas združujejo,» je Hruščev zaključil.

Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, ki se zdaj mudil na uradnem obisku v Oslu.

KOČA POPOVIĆ V OSLU

IZMENJAVA MISLI

o medsebojnih stikih in perečih mednarodnih vprašanjih, na katerih sta tudi Norveška in naša dežela življenjsko zainteresirani

Oslo, 3. jun. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je prispel sinoči v Oslo na uradni in prijateljski obisk Norveške. Na letališču so Kočo Popovića in njegovo spremstvo sprejeli norveški zunanji minister Harvard Lange, podsekretar v zunanjem ministertvu Dag Bryn, načelnik političnega oddelka Frit-hjof Jacobsen, šef protokola Christian Mohr in drugi višji uradniki norveškega zunanjega ministertva. Pri sprejemu je bil tudi jugoslovanski veleposlanik na Norveškem Vladimir Rolović z osebjem veleposlaništva.

Državni sekretar Popović je ob prihodu novinarjem izjavil, da je vesel in zadovoljen, ko prihaja na obisk v prijateljsko Norveško. «Prihajam v vašo deželo na povabilo svojega kolege in prijatelja g. Langeja, ki smo ga imeli čast pozdraviti lani v Jugoslaviji. Zlasti me veseli, da se bom lahko razgovarjal z norveškimi državni-ki o perečih problemih tako glede medsebojnih stikov, kakor tudi o mednarodnem položaju, o katerem svet zdaj toliko razpravlja. Prepričan sem, da bo neposredna izmenjava misli koristila obema deželama in prispevala k boljšemu mednarodnemu stanju, na katerem sta Norveška in Jugoslavija življenjsko zainteresirani.»

Danes je norveški zunanji minister priredil svojemu gostu intimo kosilo, na katerem so bili med drugimi tudi jugoslovanski veleposlanik in sodelavci državnega sekretarja, ki so prispeli z njim v Oslo. Dalje norveški minister za industrijo Gustav Sjaestad, predsednik zunanje-političnega odbora Stortinga (parlamenta) Finn Moe, generalni se-

kreter norveške Delavske stranke Haakon Lee in višji uradniki zunanjega ministertva. Lange in Koča Popović sta si med kosilom izmenjala kratki zdravici. Že dopoldne je Koča Popović napravil več protokolarnih obiskov pri norveških državnikih. Z grobu Neznane junaka in položil preden venec cvetja.

Oslo Rodovićem je bil pri princu Olafu, predsedniku Stortinga Oscaru Torpu in predsedniku vlade Einaru Gehardenu. Najprej pa je bil na vljudnostnem obisku pri svojem gostitelju Halvaru Langeju. Bil je tudi na grobu Neznane junaka in položil preden venec cvetja.

PREK OKVIROV

običajnega srečanja med zunanjimi ministri

Oslo, 3. jun. (Tanjug). Norveški častniki na prvih straneh poročajo o obisku jugoslovanskega državnega sekretarja za zunanje zadeve Koče Popovića. »Arbeiderbladet« med drugim ponatiskuje članek »Borbe« o pomenu obiska in zlasti poudarja, da je ta obisk važnejši od običajnega obiska. V današnji številki »Arbeiderbladet« poudarja, da bo jugoslovanski državni sekretar Popović med svojim obiskom nedvomno ugotovil, da je malo dežel, za katere se Norvežani tako zanimajo, kakor za Jugoslavijo. Časnik pravi, da se je to zanimanje za Jugoslavijo začelo že med drugo svetovno vojno.

Na koncu obravnava list stike med Jugoslavijo in Norveško in lanski obisk ministra Langeja v Jugoslaviji ter zaključuje z besedami: »Nadaljevanje sodelovanja, sloneče na odkritosrčnem izmenjavanju misli, bo koristilo obema deželama, obisk državnega sekretarja Popovića pa bo nedvomno pripomogel k nadaljnemu razvoju tesnih stikov med obema deželama.«

Dehler pri Simiću
Beograd, 3. junija (Tanjug). Podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić je danes sprejel dr. Thomasa Dehlerja, člana zahodnonemškega Zveznega zbora.

Pflimlinov program

za odstranitev vladne in obče politične krize v Franciji

Pariz, 3. jun. (Reuter). Prvak ljudskih republikancev Pflimlin je danes poročal predsedniku Francije Renéju Cotyju o programu vlade, ki jo namerava sestaviti in ki se je o njem že dogovoril z voditelji vseh političnih strank, izvenzemski KP in poujadiste. Glavne točke programa so: 1. obnova francoskih financ do konca leta 1958, 2. takojšnja ratifikacija Evroatoma in sporazuma o skupnem trgu in 3. nadaljevanje vojaških naporov proti alžirskim upornikom in boj proti terorizmu tako v Alžiru kakor tudi v Franciji. Volitve v Alžiru bi bile, ko bi bila zajamčena svoboda glasovanja. Pflimlin predlaga tudi začasni statut za »novi Alžir«, ustavno reformo za ureditev končnega državopravnega položaja novega Alžira, takojšnjo konferenco za okroglo mizo, da bi revidirali njegov sedanjí statut in izredno zasedanje parlamenta v septembru.

Alžira, tako da bi na tej osnovi deklarirali program in izdali zakon, ki bi trajno obvezoval Francijo ne glede na spremembe v vladi.

Ko je bivši generalni guverner Alžira Jacques Soustelle v svetu govoril o alžirskem problemu, je obsodil »razne ukrepe, s katerimi skušajo zdaj izpodkoptati moralo naroda« ter poudaril, da se je treba upreti »hudourniku popuščanja«. O vladni programski deklaraciji je rekel, da je Francija s tem, da ni odgovorila na ponudbo o opustitvi sovražnosti, olajšala upornikom, da so onemogočili politiko reform. Soustelle je izjavil, da je treba določiti rok, po katerem ponudbe o opustitvi sovražnosti ne bodo več veljale.

Revizijo ustanovne listine OZN naj bi odgodili

New York, 3. jun. (Reuter). Odbor Generalne skupščine OZN, ki ga sestavljajo predstavniki 81 držav članic OZN, se je sestel danes popoldne, da bi proučil vprašanje kraja in časa splošne konference vseh članov OZN, ki naj bi obravnavala revizijo ustanovne listine. Deset držav je pripravilo načrt resolucije, da se najmanj za dve leti odloži sklicanje te konference, ker so mnenja, da mednarodna napetost zdaj preprečuje vsako revizijo ustanovne listine OZN.

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 4. junija
Precej oblačno, vmes zlasti v Zahodni Sloveniji nekaj krajevnih padavin. Temperature ponoči med 8 in 12, v Primorju 16, najvišje dnevne temperature med 21 in 23 stopinjami Celzija.
Stanje vremena.
Nad Balcanom slabi področje visokega zraka pritiska. Hladni zrak, ki se že dalje časa zadržuje nad Pirenejskim polotokom, se pomika proti Alpam in povzroča oblačno vreme s padavinami.

PRED POMEBNIM ZBOROM ENERGETIKOV

Jutri bo slavnostni začetek Svetovne konference za energijo

Beograd, 3. jun. (Tanjug) Na XI. posebnem zasedanju Svetovne konference za energijo, ki bo pod pokroviteljstvom podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja svečano odprto 5. junija v Beogradu, bo sodelovalo nad tisoč delegatov iz 43 dežel.

«Energija kot faktor razvoja nezadostno razvitih dežel» bo glavna tema nad 200 referatov znanstvenikov in gospodarstvenikov z vseh petih kontinentov. Diskusijo na konferenci bodo vodili v sedmih sekcijah, na čelu katerih bodo ugledni znanstveniki. Na zasedanju bo tudi nekaj častnih govornikov; to so predsednik indijske atomske komisije Homi Bhabha, bivši izvršni sekretar Ekonomske komisije OZN za Evropo Gunnar Myrdal, častni pred-

sednik Svetovne konference za energijo Harold Hartley, znani mednarodni delavec na področju energetike Walker Cisler in ugledni francoski sociolog Alfred Sauvi.

V veliki dvorani Doma sindikatov, kjer bo ta pomembni zbor energetikov, so izvršene že vse priprave. Montirane so naprave za istočasno prevajanje v štiri delovne jezike konference angleščino, francosčino, ruščino in nemščino.

S SLAVNOSTNEGA KOSILA V DOMU JLA V SKOPLJU

V NAŠIH LJUDEH ŽIVI ČUDOVITA LJUBEZEN DO MIRU

Predsednik Tito se je med kosilom zahvalil za zd ravico

Skopje, 3. jun. (Tanjug). — Danes popoldne so oficirji skopljanske vojne oblasti s poveljnikom generalnim polkovnikom Veljkom Kovačevićem na čelu priredili v Domu JLA vrhovnemu poveljniku orožarstva FLRJ maršalu Jugoslavije Josipu Brozu Titu svečano kosilo. Med kosilom je izrekel poveljnik vojne oblasti generalni polkovnik Veljko Kovačević zdravico, v kateri je izrazil radost vseh navzočih oficirjev, da se mu s njimi njihovi vrhovni poveljniki. Za zdravico se je zahvalil maršal Tito, ki je rekel:

«Zmerom sem srečen, tovariši, kadar pridem med ljudi, s katerimi me vežejo globoki spomini iz skupne borbe. Kot vrhovni povelj-

nik se zlasti zanimam za vaše življenje ter za izpopolnjevanje in napredek naše vojske.

NIKOLI POZABITI NA MONOLITNO ENOTNOST

Rad bi vam položil na srce dve stvari. Vi ste večinoma borci in v naši osvobodilni borbi ste videli, da sta glavna moč, ki je omogočala našim borcev, da so zmagovali, duh tovarištva med nami in disciplina, sloneča na zavesti borcev komunistov in nekomunistov, ki so hoteli postati komunisti. Ta duh in disciplina sta bila tudi takrat na višku. Zdad, ko ustvarjamo in nadalje razvijamo našo čvrsto in monolitno vojsko, si prizadevamo, da ji damo sodobno orožje. Tovariši, vi, ki ste odgovorni za moralno in politično stanje v naši vojski, ne smete nikoli pozabiti na tisto, kar je skovalo to monolitno enotnost v najtežavnejših trenutkih, ne smete pozabiti na duha tovarištva med predstojniki in podrejenimi.

Jasno je, da je zdad položaj drugačen, kakor je bil v tistih težavnih časih. Zdad je mir in v vojsko prihajajo novi ljudje, ki se niso prebijali skozi vojne težave, ki so dostikrat važni činitelj v zbljevanju ljudi in kovanju enotnosti. Kot rečeno, prihajajo v našo vojsko novi ljudje in od vas je odvisno, ali jih bo prevzela na zavesti sloneča disciplina. Če jih v prvem trenutku odvrnete s kakim napačnim ukrepom, jih boste odvrnil od sebe in pozneje boste to težko popravili. Zato vam polagam na srce, da gojite duha tovarištva in da si seveda prizadevate, da upostavite čim čvrstejšo disciplino, ki sloni zdad prav na tej visoki zavesti naših borcev, naših vojakov, oficirjev in generalov kot čvarjev naše neodvisnosti in socialistične izgradnje naše dežele.

Tovariši Kovačević je v svoji zdravici omenil, da imamo sodobno vojsko po duhu njenih pripadnikov, v določenem smislu pa tudi v tehničnem oziru. Imamo pa še mnogo težav, ki nam onemogočajo, da bi imeli vojsko, ki bi se lahko v tehničnem oziru merila z nekaterimi drugimi vojskami. Mi si na vso moč prizadevamo, da bi to dosegli, vendar pa še zmerom ni to odvisno od nas, marveč od zunanjih okoliščin. Ne bom govoril o posameznih oblikah in rodovih vojske, med katerimi nekateri še nimajo dovolj sredstev, ki so nam potrebna. Govorim o naši vojski nasploh in lahko rečem, da si bomo prizadevali, da bomo tem pomankljivostim in težavam, ki niso subjektivne marveč objektivne, kos, tako da bodo lahko vsi rodo-

vi naše vojske dobili sodobna sredstva, ki so potrebna sodobni vojski, da je lahko ne samo buden čuvár naše zemlje, marveč da bi bila tudi sposobna ubraniti tisto, kar smo si pridobili s tolikšnimi žrtvami.

Vi, tovariši, spremljate vse, kar se zdad dogaja na svetu, spremljate sedanje tekmovanje v oroževanju. V tem tekmovanju sodelujejo nekatere največje sile, ki imajo za to materialne, tehnične in znanstvene pogoje. Naj vas nikar ne moti, da mi ne moremo tekmovati z njimi, da se ne moremo razvijati vzporedno s pripravami za vojno z atomskim orožjem in da nimamo atomske bombe. Nisem fanatičen pacifist, ker imam dovolj izkušenj iz minulosti, vendar pa v atomsko vojno ne verujem ne glede na sedanje priprave na takšno vojno. Zdrava pamet nam veleva, da moramo tako gledati na perspektivo atomske vojne. Ne verjamem namreč, da bi bili ljudje, ki zdad odgovarjajo pred svojimi narodi in vsem človeštvom, tako kratkovidni, da bi storili takšen korak. Na drugi strani se ne bom spuščal v to, zakaj bi lahko namesto uničevanja porabili atomska sredstva. V tem oziru vidim velikanske možnosti, toda o tem zdad ne bi hotel govoriti.

Mi se ne bomo prenačili in reorganizirali naše vojske za primer atomske vojne. Izpopolnili bomo našo klasično orožje in si prizadevali, da jo bomo zboljšali s silami, ki jih imamo doma in z nakupom orožja v tujini. V naših ljudeh živi čudovita ljubezen do svoje domovine, do svojega naroda, do miru. Če bo potrebno, so pripravljeni vsak hip dati tudi svoje življenje za naš socialistični sistem, na drugi strani pa se naši ljudje bore za mir. Glede miru je naša vojska enotna z našim ljudstvom. Med njima ni razlike, ker so pripadniki vojske sestavni del našega ljudstva. Zato je potrebno, da vzporedno z izpopolnjevanjem naše vojske njeni pripadniki proučujejo tudi teoretične vojaške probleme, da raziskujejo pot za uporabo taktike in strategije v morebitni vojni. To morate proučevati, atomska bomba pa nam ni potrebna. Naši vojaški voditelji morajo biti glede vojnega znanja enaki voditeljem drugih vojsk.

— Drži, kar je rekel tovariš Kovačević, da je duh zdad močnejši od atomske bombe. Po svojem učinku lahko atomska bomba uniči svet, ni pa gotovo, da jo bo preživel tisti, ki jo bo prvi vrigel. Tudi zato ne verjamem, da bo prišlo do atomske vojne.

O UPOKOJENIH OFICIRJIH

Tovariši, zadnje čase smo morali upokojiti nekaj naših tovarišev oficirjev, ki so v vojni dosegli svoje čine in ki so si pridobili v njej velikanske zasluge. To so ljudje, ki ljubijo našo vojsko in ki so želeli, da bi ostali v njej. Toda pod pritiskom razmer,

v zvezi z našimi gospodarskimi možnostmi in mirodnimi potrebami so ti oficirji zapustili našo vojsko.

Ne verjamem, da so izgubili vezi z našo vojsko in da je njihova ljubezen do vojske zdad manjša. Nasprotno, prepričan sem, da so pripravljani vključiti se v njene vrste, če bi bilo to potrebno. Prizadevali smo si, da bi zagotovili obstoj tem oficirjem s pokojninami in prekvalifikacijo za politično, kulturno in poslovno delo. Ti oficirji za nas niso postali neznan, mi zmerom mislimo nanje in si bomo zmerom prizadevali, da se ne bodo čutili zapostavljene. Z njimi računamo kot z našimi tovariši, kajti če bo potrebno, bodo nastopili z vami z ramo ob rami v obrambo naše dežele.

Pred nekaj leti, tovariši, sem se tudi mudil med vami. Zdad vam moram reči, da sem zadovoljen z vami, tovariši oficirji, ker ste znali odstraniti nekatere prejšnje pomankljivosti. Vaša oblast zdad prednjači in je med najboljšimi. Prizadevajte si, da ohranite pridobljeno prvenstvo. Kujte vašo pripravljenost, vašega duha in izpopolnjujte se v vojni spretnosti. Pri tem delu vam želim mnogo uspehov v blaginjo in srečo naše socialistične domovine.

Potem je maršal Tito kratko spregovoril še o svojem potovanju po Makedoniji in zaključil svojo zdravico z besedami:

«Dvigam to čašo za nadaljnje izpopolnjevanje naše vojske, za njenega revolucionarnega duha, za trdne vezi in sodelovanje med vojsko in makedonskim ljudstvom!»

Besede maršala Tita so oficirji in voditelji LR Makedonije pozdravili z dolgočrajnim ploskanjem in odobravanjem.

PODPREDSEDNIK ALEKSANDER RANKOVIĆ je včeraj popoldne sprejel patriarha Romunije g. Justinijana, metropolit g. Justina, Firmilijana in Vasilija, episkopa Teofila in Teoktisa, kakor tudi ostale člane spremstva g. patriarha. Delegacija romunske pravoslavne cerkve sta sprejela včeraj popoldne tudi predsednik Izvršnega sveta Srbije Miloš Minić in predsednik Ljudskega odbora Beograda Djurica Jojkić.

OSNUTEK DEKLARACIJE O SISTEMU IZOBRAZEVANJA IN VZGOJE bo obravnaval odbor za prosveto Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine na svoji seji, ki bo 10. junija.

NAŠ DELEGAT NA X. KONGRESU ZADRUGNE ZVEZE BOLGARIJE bo član predstava Glavne zadrugne zveze Jugoslavije in generalni sekretar Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic Jugoslavije inž. Vojin Popović. Kongres bo v Sofiji od 11. do 13. junija.

Iz govora predsednika Tita

(Nadaljevanje s 1. strani)

O ŽIVLJENJSKEM STANDARDU

Nam to ni vseeno, mi smo slla zaskrbljeni spričo zlovečnega grmenja popovne katastrofe človeštva. Mi želimo, in delali bomo z vsemi silami za to, da bomo skupaj z vsemi miroljubnimi silami sveta poskrbeli, da bo to grmenje ostalo samo to in da se iz njega ne bo razvilo nič drugega (vzklikanje tovarišu Titu in viharo odobravanje). Veseli me, tovariši, da naši delovni ljudje na vasi in v mestu, čeprav se globoko zavedajo, kaj bi pomenila nova vojna, vendar gledajo s trdnostjo v svojo prihodnost in v mir. Veseli me, da jih to ni zbegalo, da jim to ni vzelo poguma, da to ni zmanjšalo poleta v njihovem tovarjalnem delu. Name je napravilo to globok vtis in s tega mesta bi rad povedal, da je treba misliti, kaj se na svetu dogaja, da si je prav tako treba povsod, kjer je to možno, prizadevati, da se mednarodna napetost zmanjša, da ne pride do nove vojne katastrofe, da pa si je treba hkrati na vso moč prizadevati, da bomo našo deželo čimprej dvignili, da bomo dosegli tisto, da bomo čimprej zboljšali življenjski standard naših ljudi.

Življenjski standard ljudi je seveda odvisen od nas samih. Odvisen je od vas delavcev v tovarnah in od vas kmetov v vaseh, od vas združnikov in od zasebnega kmeta. Zboljšanje življenjskega standarda je odvisno od nas samih in tega se moramo zavedati. Potemtakem je razumljivo, da moramo upoštevati naše možnosti, da ne smemo pretiravati, da moramo misliti na to, koliko imamo gmotnih sredstev, kakor moramo paziti, da bomo znali pravilno uporabiti ta gmotna sredstva, da jih bomo znali investirati v tista podjetja in tiste panoge kmetijstva, kjer nam bodo najprej in največ koristila. Jasno je in dostikrat govorimo, da bomo zboljšali življenjski standard, da bo jutri boljše, jasno pa je tudi, da ljudje že danes pričakujejo, da bi nekoliko laže živeli. Mi pa smo dolžni storiti to čimprej in v kar največji meri. Ko govorimo o življenjskem standardu, tovariši, ne mislim na nekakšne paše rezerve v bankah, na narodno bogastvo, ki leži neizkoriščeno, marveč na ustvarjalno sposobnost naših delovnih ljudi, na možnost, da povečamo proizvodnjo, da izpopolnimo našo proizvodnjo itd. Tako

bomo lahko najhitreje zboljšali življenjski standard.

GOSPODARSKE VEZI S TUJINO

Naše gospodarske vezi s tujino so zdad tako velike in široke, kakor niso bile še nikoli v zgodovini. Mi imamo gospodarske stike malone z vsemi deželami sveta, in malo je dežel, s katerimi jih nimamo. Moramo pa vedeti tudi to, da ne zadostuje samo utirati politična tla, pridobivati si politične simpatije in prijateljstvo, marveč je prav tako potrebno, da imamo takšne materialne, takšne gospodarske zveze, ki bodo koristile eni in drugi strani. Da pa bi mogli v sedanjem svetu tekmovanja ne samo v oroževanju, marveč tudi v gospodarstvu, osvojiti mednarodni trg, tovariši, moramo izdelovati takšne izdelke, da jih bomo lahko prodali, da jih bomo lahko prodali drugim deželam, kar pomeni, da moramo zmerom misliti tudi na kakovost in na to, kako jih bomo najlaže prodali. To govorim tu vam, Makedoncem, ker imate vi prav na tem področju nedogledne možnosti (odobravanje).

Tovariši in tovarišice, ne bi hotel govoriti obirneje, marveč bi rad samo še enkrat poudaril, da štiri leta nisem bil v Makedoniji in da tudi prej nisem hodil po vaših vaseh, da pa me zdad vaša republika in vaše ljudstvo tako zanima, da se bom potrudil, da bom čimprej znova videl vašo lepo deželo, ker se lahko človek pri vas marsičesa nauči (viharno odobravanje). Veste, mi voditelji ne sprejemamo abstraktnih sklepov, marveč moramo imeti pred očmi prakso, da lahko sprejemamo pravilne sklepe. Zato lahko mene in vse nas naši neposredni stiki z ljudstvom najbolj usposobijo, da smo voditelji v takšni deželi (odobravanje in ploskanje). Prav zato hočem znova priti k vam in vas videti. Dotlej pa še enkrat ponavljam svojo željo, da si na vso moč prizadevate, da boste zglede tudi drugim našim republikam. To lahko storite (odobravanje in ploskanje).

Naj živi ljudska republika Makedonija!
Naj živi makedonski narod!
Prisrčno se vam zahvaljujem za te tople simpatije, izražene nam voditeljem in vsem narodom naše dežele!

Konec govora predsednika Tita je množica pozdravila z dolgočrajnim vzklikanjem socialistični Jugoslaviji, bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov ter vodstvu naše dežele s tovarišem Titom na čelu.

DNEVNIK

PLENUM ZVEZE GOZDARSKIH INŽENIRJEV IN TEHNIKOV JUGOSLAVIJE, ki je bil včeraj v Sarajevu, je obravnaval osnutek zveznega zakona o gozdarstvu, zvezno napotilo za zaščito, gojenje in ureditev gozdov, pa tudi izdajo publikacije »Deset let gozdarstva Jugoslavije«.

RAZGOVORI DELEGACIJ VOJ. INVALIDOV POLJSKE IN JUGOSLAVIJE so bili včeraj v Beogradu. Na koncu teh razgovorov so podali skupno poročilo.

NORVEŠKI RDEČI KRIZ je preko Jugoslovanskega RK vzel v zakup 200 ležišč v hotelu ob Prespanskem jezeru za odmor madžarskih beguncev. V ta namen bo norveški RK dal 60 milijonov dinarjev.

ZVEZNA KOMISIJA ZA JEDRSKO ENERGIJO je dobila v dar dokumentarno knjižnico ameriške atomske komisije. Predsedniku zvezne komisije za jedrsko energijo Aleksandru Rankoviću jo je izročil ameriški veleposlanik Ridleberger.

KAMEN DO KAMNA — TODA KAJ

ČE OSTANE ZIDAR PRAZNIH ROK

Gradnja stanovanjskih hiš in objektov družbenega standarda kot tudi druge gradnje so pri nas razmeroma zelo drage, dostikrat pa tudi počasnejše, kot bi si želeli. Na plenumu RO sindikata gradbenih delavcev so dejali: ni res, da je vzrok za to izključno le v tako često se ponavljajočem očitku, da gradbeni delavci slabo delajo in se zadovolje z izrekom, če ne danes pa jutri. Potem je bilo slišati kopico pripomb in kritičnih mnenj s refrenom:

KAKO ZIDATI BREZ OPEKE?

Opeke resnično primanjkuje in zastoji so tudi pri dobavi drugega gradbenega materiala. Poglejmo primer izredno nujne gradnje v Ljubljani. Onkološka klinika nestropno pričakuje, kdaj bo dobila sedanje prostore podjetja »Sočas«, gradbena dela na stavbi, kamor naj bi se to podjetje preselilo, pa so povsem zastala za 14 dni, ker niso dobili stropnikov.

Prehod od kapitalistične izgradnje objektov družbenega standarda je nedvomno močno spremenil sliko potreb po gradbenem materialu. Pri gradnji industrijskih in podobnih objektov so uporabljali veliko cementa, pri sedanjih gradnjah pa potrebujejo neprimerno več opeke, montažnih delov itd. Ozko grlo so predvsem opekarne. Za nekaj let in tudi letos smo prisiljeni v Slovenijo dovajati opeko celo iz Vojvodine, kar je seveda precej drago. Domača proizvodnja opeke ne zadostuje, čeprav po podatkih Zavoda za statistiko stalno raste. Lani so opekarne v Sloveniji izdelale 124 milijonov kosov opeke v primerjavi z 119, 110 in 105 milijoni kosov v prejšnjih treh letih. Tudi v letošnjih mesecih se vedno dviguje proizvodnja. Ker pa je večje tudi povpraševanje, ta porast, kot je videti, ne zadostuje in sindikat gradbenih delavcev resno predlaga rekonstrukcijo

in razširitve industrije gradbenega materiala. Za to naj bi dodajevali potrebne dolgoročne kredite in uporabili morda del sredstev, ki so namenjena za stanovanjsko izgradnjo. Pomankanje gradbenega materiala ne vpliva namreč le na zavlačevanje gradbenih del, temveč tudi na podražitev le-teh, razen tega pa

POMANKANJE GRADBENEGA MATERIALA SLABŠA TUDI ŽIVLJENJSKO RAVEN GRADBENIH DELAVCEV
Lani, ko je bil položaj še slabši kot letos, ker se je zaradi kasnih investicijskih planov večina gradbenih del nakopičila v zadnjem tromesečju leta, so režijski stroški gradbenih podjetij zaradi neenakomerno izrabljenih kapacitet narasli za 30%. Domala za prav toliko pa so bili večji tudi stroški zaradi neizkoriščene mehanizacije.

Letos obeta gradbenim kolektivom boljše perspektive nov sistem delitve dohodka. Nova odmera dohodka bo nedvomno sprostila pobude kolektivov za varčevanje, dobro gospodarjenje, pravilno izrabo mehanizacije in kapacitet, saj bodo imeli od tega prvenstvene koristi kolektivni sami. Razen tega zagotavlja nov sistem delitve dohodka gradbenim delavcem možnost, da pri večji storilnosti in akordnem delu prejmejo večje zasluge. Toda hkrati se podjetja boje, da nov sistem ne bo učinkovit, če bo primanjkovalo gradbenega materiala in če bodo njihova dela odvisna od nerednih in kasnih dobav le-tega. Ni moč uvesti akordnega dela, ne zmanjšati režijskih stroškov, če podjetje prevzema delo, nato pa čaka in čaka na gradbeni material. Vprašanje, kako zmanjšati sedanje nesorazmerje med potrebami in razpoložljivimi kapacitetami industrije gradbenega materiala je zato nadvse pereče, saj je v mnogem od tega odvisna storilnost gradbenih podjetij, s tem pa tudi razvoj našega gradbeništva. M. N.

Razčiščevanje

A baurdnost trenutnega razpleta vladne krize namara najbolj nazorno dustrira dejstvo, da se je mandat za sestavo nove vlade, senator Adone Zoli, ki ima zglede anti-fašistično preteklost (fašistični tribunal ga je obsodil na smrt), položil opet v parlamentu na desnico, se pravi na monarhiste in fašiste, da bi zagotovili potrebno večino. Razen Pellove »nacionalistično-agresivne« vlade ni bilo v preteklih prijemih, da bi se Krščanska demokracija neposredno naslonila na desnico.

Pričakovati je bilo zategadelj, da bo Zolijev poizkus izvalil ostre proteste v stranki, ki pod ohlapnim ideološko-religioznim plaščem združuje diametralno nasprotujoče si smeri, kakor na primer konservativne agrarne in industrijske veljake ter krščanske sindikalne delavce z izrazitimi socialnimi ambicijami. Jasno je namreč, da je bilo Zolijevu zmerom kometranje z desnico v programskem govoru samo začetek, pri katerem pa se ne bi bilo moč ustaviti, kaj je s podporo desnice praktično mogoče in desničarska politika, najtežje — to ne bi pomenilo le do- tožnje, ampak tudi kompromisne imobilizacije, sedanega kompromisnega imobilizacija, marveč neizbežno tudi postopno konservativno restrukturiranje.

Zolijevi očitki, pa tudi kritična resolucija ustanovitve Demokratijske stranke don Sturza kato, da Zolijev manevar ni pognal korzen in večinski stranki, da mu razen leve desnice naspotuje tudi center in, zdi se, tudi večina iz tako imenovane Fanfanijeve »Demokratske iniciative«, ki je sicer na kongresu v Neaplju veljala za levičarsko, vendar je kasneje njena politična izjogomija vedno bolj usmerjala k centru. Tako bi se utegnulo zgoditi, da Zoli ne bi prestal parlamentarne preiskuje, kr bi mu odrekli zaupanje poslanci iz lastne stranke.

Deblokiranje egiptске imovine pogoj za stvarno gospodarsko sodelovanje

Kairo, 3. jun. (Tanjug). V političnih krogih Kaira pravijo, da je dana možnost, da bi ZDA v kratkem spustile 50 milijonov dolarjev, blokiranih takoj po nacionalizaciji Sueške družbe. Glavna naloga potovanja ameriškega veleposlanika v Egiptu v Washingtonu je baje, da bi se z ameriško vlado posvetoval o morebitnih pogajanjih za deblokiranje egiptovske imovine in razvijanje gospodarskih stikov med obema deželama. Ameriškega veleposlanika je pred odhodom sprejel predsednik Naser. Iz ZDA pa se je vrnil te dni znani egiptovski industrijec Abud. Tudi njegovo dvotedensko bivanje v Ameriki se je nanašalo baje na gospodarske stike med obema deželama.

Ameriška vlada doslej ni hotela sprostiti egiptovskih terjatev v ZDA in je ta ukrep podredila vprašanju Sueškega prekopa. Nedavno pa je v praksi sprejela egiptovsko deklaracijo o plovi po Sueškem prekopu. Egiptovska

Prihodni teden obisk švedskega državnika

Beograd, 3. jun. (Tanjug) — Predsednik švedske vlade Dage Erlander bo prihodnji ponedeljek prišel na obisk, ki bo trajal deset dni. Erlander bo obiskal Beograd, Sarajevo, Jablanico, Dubrovnik, Split, Postojno, Bled in Ljubljano. Verjetno ga bo sprejel predsednik Tito in sestel se bo tudi z nekaterimi drugimi jugoslovanskimi voditelji. V našo deželo bo prispel iz Grčije, kjer se pravkar mudi.

Zdaj spet v ožjem razorožitenem odboru

London, 3. jun. (Reuter). Ožji odbor razorožitvene komisije OZN je danes po enotedenski prekinitvi nadaljeval delo. Sestanki odbora so za zaprtimi vrati. Sodijo, da je Harold Stassen razložil nove ameriške predloge o delni razorožitvi. Po poročilih iz Washingtona naj bi Stassen med drugim predlagal prepoved poskusov z jedrskim orožjem pod pogojem, da bo ustvarjen učinkovit sistem kontrole, ki bi zagotavljal spoštovanje te prepovedi. Menijo, da bi bile ZDA pripravljene tudi na sporazum o delni prepovedi jedrskih poskusov, če bi se pokazalo, da je možno doseči soglasja o conih s kontrolo na kopnem ali tudi le z letalskim kontrolnim nadzorstvom.

Zahvala iz Afganistana

Beograd, 3. jun. (Tanjug) — Predsednik republike Josip Broz-Tito je prejel ob afganistanskega kralja Mohameda Zahira brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje za čestitko ob obletnici neodvisnosti Afganistana.

Prva neposredna pogajanja o trgovinski menjavi blaga med našo deželo ter Marokom in Tunizijo

Beograd, 2. jun. (Tanjug). Jugoslovanska delegacija, ki jo vodi svetnik in državni sekretar za zunanje zadeve Marko Perović, je sinoči prek Pariza odpotovala v Rabat, kjer se bodo v četrtek začela prva neposredna trgovinska pogajanja med našo deželo in Marokom. Razen za pogodbo o trgovinski menjavi blaga med obema deželama v prihodnjem poslovnem letu, se bo naša delegacija pogajala tudi o znanstvenem in tehničnem sodelovanju.

V drugi polovici junija krene delegacija iz Maroka v Tunizijo, kjer bodo prav tako neposredna pogajanja o prvi neposredni trgovinski pogodbi.

V zvezi s temi pogajanjmi naši

Italijani bodo črpali egiptovsko nafto

Kairo, 3. jun. (Tanjug). Minister za industrijo Aziz Sidki je medtem novinarjem izjavil, da je že poravnal spor med vlado in petrolejskimi družbami v Egiptu. Spor je trajal več mesecev, nanašal se je na razlike v cenah proizvodov posameznih družb. Sidki je tudi dejal, da je bila nadavno ustanovljena nova egiptovsko-italijanska petrolejska družba, v kateri ima Egipt 49 %, italijanska družba Mattei pa 51 % delnic. Ta družba je začela izkoriščati šele pred kratkim odkrite najbogatejše petrolejske vrelce v Egiptu pri Balaj limu v Sinajski puščavi. Spritno novih petrolejskih vrelcev je moč pričakovati, da bodo količine načrpanega petroleja znatno narasle, tako da bodo krile vse domače potrebe in da ga bo ostalo še precej tudi za izvoz. Kakih 95 % vse energije, ki jo troši zdaj Egipt, daje petrolej. Celotna potrošnja znaša približno 4 milijone ton in od tega odpače polovica na izvoz. Če bi lahko Egipt kril vse potrebe po petroleju iz domačih vrelcev, bi prihranil letno kakih 20 milijonov funtov.

Nova verzija

Ko se je nedavno mudil v Londonu zahodnonemški obrambni minister Strauss, so menili, da je bila glavna tema njegovih razgovorov z britanskim obrambnim ministrom Sandysom vsajevanje nemških in britanskih stališč o vprašanju skupne obrambe, položaju in številu britanskih čet v Zahodni Nemčiji in podobno. Ko je bil objavljen komuniké o Straussovih razgovorih, so politični opazovalci nenkrat zapazili pomen, ki ga Britanija pripisuje obveznosti Zahodne Nemčije, da ne bo izdelovala jedrskega orožja. Britanci so, tako se je zdelo, izšli od Nemcev priznanje, da bo jedrski monopol ostal v rokah »velike trojice«.

Zdaj, po washingtonskem komunikéju o razgovorih Adenauerja z Eisenhowerjem, pa se je pojavilo novo tolmačenje Straussovega obiska v Londonu. Po tej najnovejši verziji je Strauss prišel v Britanijo preostanito, da svoje osebnostne obveznosti o ciljih Adenauerjeve poti v Washington in jim vnaprej zagotovi britansko podporo. V tem sklopu je bilo opaziti tudi samonicijsno izjavo Foreign Officea, da »v washingtonskem komunikéju izrečena razorožitvena in ponovne združitve Nemčije) ustrezajo stališču, za katerega se je britanska vlada dosledno zavzemala.«

NAČRTI ARABSKE LIGE

Gospodarska zveza za skupno petrolejsko politiko dežel na Blžnjem vzhodu

Kairo, 3. junija. (Tanjug). Na sedanjem rednem zasedanju Gospodarskega sveta Arabske lige v Kairu so v središču pozornosti predlogi o gospodarski zvezi in skupni petrolejski politiki arabskih dežel. Svet je sprejel priporočila strokovnjakov o arabski Gospodarski zvezi in predlog, naj bi v februarju 1958 sklicali v Kairu arabsko petrolejsko konferenco. Sklepi Sveta imajo značaj priporočil in postanejo izvršni samo, če jih sprejmejo vse vlade včlanjenih dežel.

Osnutek gospodarske zveze so pripravili strokovnjaki Arabske lige že pred letom dni na konferenci v Bejrutu. Osnutek obsega carinsko unijo, znatne olajšave za obtok kapitala v arabskih deželah in vzajemno realiziranje skupnih načrtov. Po mnenju obveščenih krogov pa ni dosti upanja, da bi vse arabske države sprejele ta osnutek, med drugim tudi ne zaradi političnih napak Lige in razdvojenosti njenih članov. Medtem so začele nekatere dežele poglobljati gospodarske stike na dvostranski podlagi, kakor na pr. Siriji in Egiptu, ki sta sklenila ustanoviti tudi mešana podjetja v nekaterih gospodarskih panogah.

Kar zadeva petrolejsko politiko, je arabski gospodarski svet sprejel priporočila izvedencev o graditvi arabskih tankerjev (cisternskih ladij) in rafinerij, kar bi tem deželam omogočilo, da bi del svojih proizvodov izvažale že kot predelano blago. Svet je sprejel predlog petrolejskega odbora, ki je nedavno zasedal v Egiptu, da bi se v začetku prihodnjega leta zbral v Kairu na arabski petrolejski konferenci, na kateri bi došli enotno politiko glede črpanja nafte, kakor tudi skupno po-

litiko nasproti velikim petrolejskim družbam. Sprožen je bil predlog, da bi ustanovili nov odbor, ki bi imel potrebna pooblastila, da bi se v imenu včlanjenih dežel pogajal z velikimi družbami o davkih, taksah in pristojbinah za pretakanje nafte po arabskih naftovodih. Strokovnjaki Arabske lige menijo, da bi to znatno prispevalo k okrepljeni položaja arabskih dežel, katerih nafta izkoriščajo velike zahodne družbe.

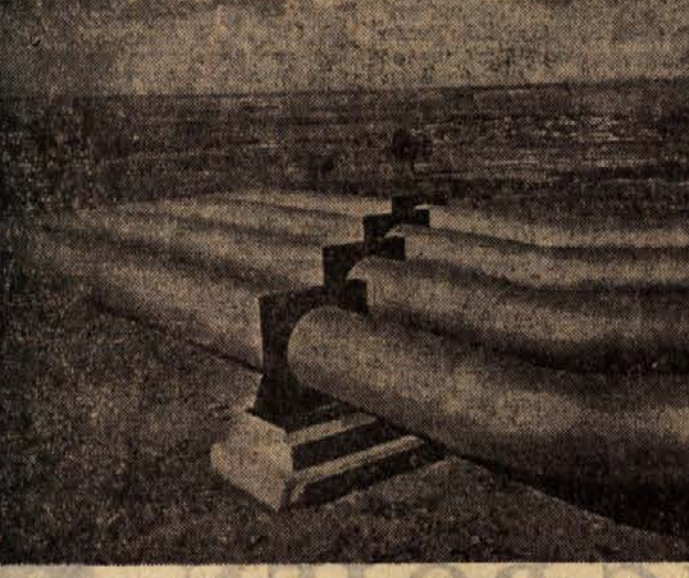
Iz obveščenih virov prihaja vest, da je bilo to vprašanje eden izmed predmetov razgovorov na nedavnem sestanku kraljev Sauda in Fejsala v Bagdadu.

Gospodarski svet Arabske lige naj bi tudi sprejel priporočila o ustanovitvi arabske banke za obnovo in razvoj, ki bi združevala in usmerjala kapital arabskih dežel, zlasti tistih, ki imajo velike dohodke od petroleja.

Socialistična preusmeritev tudi v indijski Kongresni stranki

New Delhi, 3. jun. (Tanjug). Bodočnost Kongresa in njegova vloga v nadaljnjem razvoju dežele sta bila poglaviti predmet razprave na dvodnevnem zasedanju vseindijskega odbora Kongresne stranke, ki je sinoči v New Delhiju zaključil svoje delo. Po ostrih

Nebrujevi kritiki razmer v stranki, ki jo je primerjal s »sektom« in je v svojem govoru obsodil mnoge člane stranke zaradi »lokalizma in kastnih predsodkov« ter odmikanja od množic, so v debati posamezni govorniki opozarjali na celo vrsto napak in pomanjkljivosti. Te so se pokazale zlasti med zadnjimi parlamentarnimi volitvami, ki so vzlic prepričljivi zmagi Kongresa izpricale nazadovanje števil glasov za stranko, zlasti v industrijskih krajih, in pomanjkljivo disciplino velikega števila članov, ki so kandidirali proti volji vodstva.

Naftovod iz sandskega Dahrana v Sidon na libanonski obali Sredozemnega morja

Hruščev na industrijski in kmetijski razstavi

Ponovni poudarek na proizvodnji prehranske industrije in kmetijstva

Moskva, 3. jun. (TASS). — Na otvoritvi letošnje industrijske in kmetijske razstave Sovjetske zveze je prvi sekretar CK KPSZ Hruščev izjavil, da bo reorganizacija upravljanja v sovjetski industriji in ustanovitev okrožnih gospodarskih svetov pripomogla k nadaljnemu razvoju gospodarstva in omogočila tesnejše sodelovanje vodilnih organov z delavci in ljudstvom. Hruščev je tudi poudaril, da ta reorganizacija ni pogojno vezana na strateške potrebe, kakor trdijo v tujini, marveč da gre zgolj za težnjo, da bi se sovjetsko gospodarstvo še intenzivneje razvijalo.

Hruščev je pripomnil, da morajo sovjetski delavci čim hitreje zbrati moči v prizadevanju po ureditvi dežele. »Ves naš socialistični tabor se krepi in veča. Sile, ki se zavzemajo za krepitev miroljubnega sodelovanja, naraščajo po vsem svetu. Narodi nočejo vojne. Narodi se čedalje vztrajneje zavzemajo za mir. Volja in odločnost narodov pa sta velika moč.«

Potem je opozoril na uspehe drugih ljudskodemokratskih dežel v socialistični preobrazbi in razvoju kmetijstva. Govoril je tudi o nalogah sovjetskega ljudstva v razvoju kmetijstva in poudaril, da si je Partija zastavila važno nalogo, da Sovjetska zveza

Kar se je pokazalo na volitvah, je dalo pobudo za široko razpravo v Kongresni stranki in v dnevnem tisku, ki je obravnaval napake stranke in način, kako naj se prerodi. »National Herald« v obširni analizi razmer v stranki pravi, da je bila takoj po pridobitvi neodvisnosti »potrebna tudi organizacijska in idejna preusmeritev stranke«. To pa so preprečile politične razmere in neurejen položaj po razdelitvi dežele na Pakistan in Indijo. »Kongresna stranka bolega zdaj za naraščajočo nediscipliniranostjo, za neprimerno organizacijo, pomanjkanjem ideološke jasnosti, težnjo po oblasti in ravnodušnostjo nasproti težnjam ljudstva.« Casnik pripominja, da je časoma »nastal nov razred finančnikov, ki so se vtihotapili v organizacijo, da bi kontrolirali njeno politično moč za zaščito svojih koristi. Kongresno stranko je treba nujno in temeljito organizacijsko preurediti ter ji omogočiti uveljavljanje v okviru indijske socialistične družbe«.

Zasedanje odbora je pokazalo, da je Kongresna stranka preživela obdobje, v katerem je bila splošno gibanje in da je prišla na razpotje, ko se mora usmeriti na določene sloje, kar je nakazal tudi ministrski predsednik Nehru, da stranka ne more, kakor doslej pričakovati enako podporo zemljiških gospodov in kmetov.

Vseindijski odbor stranke ni sprejel dokončnih sklepov, pač pa je imenoval komisijo, ki naj mu v enem mesecu predloži spremembo statuta. Njene predloge bodo proučili na prihodnjem zasedanju, ki bo v avgustu.

Izrael za Eisenhowerjevo doktrino

Jeruzalem, 3. jun. (Reuter). V izraelskem parlamentu se je danes začela debata o Eisenhowerjevi doktrini za Blžnji vzhod in o vladnem predlogu, naj bi Izrael sprejel to doktrino. Vojdi dveh strank, ki sodelujeta v vladni koaliciji, sta se izrekla proti pristopu Izraela k ameriškememu načrtu in s tem tudi proti zaupnici sedanjih vladi Ben Guriona.

Ben Gurion si je pozno v noč prizadeval, da bi z voditelji stranke Mapam in stranke Ašdud Havoda dosegel sporazum, ki naj bi rešil vladu. Ministrski predsednik je s tem dosegel, da se je danes ob zaključku debate v Knesetu 59 poslancev izreklo za njegovo politiko, 5 jih je bilo proti, 39 pa se jih je vzdržalo glasovanja.

Herriotov lyonski naslednik

Lyon, 3. jun. (AFP). Pripadnik stranke neodvisnih kmetov Roger Fulchiron je bil izvoljen za novega poslanca namesto nedavno umrlega radikalno-socialističnega prvaka Edouarda Herriota. Fulchiron je dobil 109.000 glasov, kandidat KPF 60.000, kandidat Socialistične stranke pa blizu 31 tisoč glasov. Včerašnje volitve so bile drugi del glasovanja, ker v prvem delu pred dvema tednoma noben kandidat za ta mandat ni dobil absolutne večine glasov. Izvolitev desničarskega kandidata je bila omogočena s tem, da so vsi ostali kandidati centra in skrajne desnice umaknili kandidature. Razcepjenost na levičarje je še zmerom prevladovala in kandidati komunistov, socialistov in radikalov so dobili skupaj enako število glasov, kakor desničarski kandidati.

Na prvem glasovanju v tem volilnem okraju je dobil največ glasov komunistični kandidat Dupic. Kar zadeva desnico, je to njen četrti uspeh na zadnjih štirih nadomestnih volitvah poslancev, za kar se mora zahvaliti razcepjenosti leve in zbiranju desničarskih sil na nadomestnih volitvah.

Načrti za obnovo

po oktobrskih dogodkih in za zvišanje standarda na Madžarskem

Budimpešta, 3. jun. (Tanjug). Danes dopoldne se je začelo zasedanje madžarske skupščine, na katerem sta minister za finance Istvan Antos in predsednik Sveta za plan Arpad Kiš obravnavala osnutke proračuna in plana za letošnje leto. Minister je med drugim povedal, da znašajo predvideni proračunski dohodki 52,6 izdatki pa 51,8 milijarde forintov. Presežek naj bi uporabili za stabilizacijo forinta. Celotni izdatki za gospodarstvo naj bi znašali 33,7 milijarde, od tega 8,2 milijarde za investicije. Nad 7 milijard bodo znašale dotacije za kritje izgub v industriji, ki so nastale zaradi zvišanja proizvodnih stroškov. Proračunske postavke za obrambo in upravo so znižane za 2,6 milijarde v primerjavi z lanskimi, proračun socialnih, zdravstvenih in kulturnih ustanov pa se je povečal približno za eno milijardo.

Na podlagi takega proračuna so danes predložili skupščini

DRUŽBENI NAČRT ILIRSKO-BISTRISKE OBCINE

Močan porast obrtne proizvodnje

S pavšaliranjem gostinskih obratov bodo ustvarjeni nekateri dobri pogoji za lepši razvoj turizma

Kdo pravi, da ni rib? Glejte, saj jih komaj drže mladi piranski ribiči!

RAZVESELJIVA VEST OB ZAČETKU TURISTIČNE SEZONE:

Napoved: RIBE IN POCENI

Koper, 3. junija. Nič novega ne bomo povedali ne pogreli, ko pravimo, da so bili naši ljudje, ki zdaj že nekaj let hodijo na počitnice in izlete na slovensko obalo od Kopra do Portoroža, na vso moč razočarani zastran rib. Tako rekoč naravno je, da si tu človek zaželi rib. Na samo »dunajsko« ali katero koli si že bode kuhinjo istrska črnina tako ne tekne, kakor tekne na ribe. Morje, ribe, črnina...! — koliko jih je bilo, ki so tako mislili že doma in potlej vso pot na morje. Pa jih vprašajte, kako je bilo s to stvarjo. »Morje že, sonce tudi pa črnina, ali rib

nijker! Po počitnicah sem jih dobil v Ljubljani, v Mariboru in celo na Grosupljem, te morske ribe...
Prav zares: srečo je bilo treba imeti, da je človek staknil doli ob morju porčijo rib. In po pravici si je marsikdo mislil: ali ob morju zares gostinci znajo streci samo še s teletino? Pa napoved: ali tu ob obali in na morju, tako bogat tem rib, le ni škoda teličkov, ki so, najsi še tako dobrega plemena in od kdo ve kako daleč, morali precej brez potrebe tešiti domačo in tujo lakoto po ribah? Tisti srečniki pa, ki so staknili porčijo rib, so sicer želji ustregli, toda hkrati

strme ugotovili, da so bile ribe nekajkrat bolj slane od samega morja!
Toda zdaj vam bodo v hotelu »Zora« v Izoli, ki se je dni menda zastran samih rib preimenoval v hotel »Riba«, postregli na voljo in izbirno vsak dan in kadar koli z najraznovrstnejšimi morskimi ribami. To je na moč razveseljivo. Prav tako razveseljivo pa so tudi cene. Za redkejšje ribe, takšne, ki bi jim rekli, da so kaprica ribjih sladokuscev in izbiričev, je kajpada že treba odšteti nekaj več. Toda za vse druge, tako imenovane konzumne ali tržne ribe, kot so skuše, sardoni, sardele, inčuni in druge, vam za lepo porčijo ne bo treba odšteti več kakor 50 dinarjev. Ta dospelja tako neodjenljivi »ribji led« je, kakor vse kaže, prebit. Vest o tem je ob vsej obilni nadvse prijetno vzradostila že domačine. Tembolj pa bo razveselila tište delovne ljudi po Sloveniji, ki kanijo letos na izlet ali na počitnice na našo obalo in ki pojdejo na pot z željo po ribah. (2)

stran teh rekonstrukcij pa bo letošnja proizvodnja nekoliko nižja, se bo pa po obnovi strojne opreme naglo dvignila in izdatneje povečala. Vrednost družbenega proizvoda pa bodo ohranile na lanski višini druge gospodarske dejavnosti, ki so se letos že doslej močno okrepile. To velja v prvi vrsti za obrtno proizvodnjo, kjer za zdaj največ daje letos ustanovljeno obrtno podjetje »Mizar«. Nov razcvet se obeta tudi vsej drugi obrtni in v družbenem sektorju, ampak tudi zasebnim obrtnikom. Občina namreč izpreminja dosedanja togla načina obdavčenja, ki je doslej tako ohrnil zlasti podeželsko obrt, da je nekaj obrtnih panog tako rekoč čisto usahnilo. V celoti bo obrtna proizvodnja v primerjavi z lansko narasla za 46 %.

Kmetijska proizvodnja bo v glavnem ostala na lanski ravni.

Metalurgov primanjkuje

Jesenjska metalurško-industrijska šola je vzgojila in izločila že več mladih kovinarjev in metalurgov. Letos je obiskovalo prvi letnik 78, drugi 49 in tretji 22 učencev. Letošnji šolski uspehi so bili kar zadovoljivi. Omeniti je treba, da se mladina premojo zanima za čiste metalurške poklice, preveč pa za kovinarske poklice. Zato bi bilo prav, da bi tudi šola učni program usmerila v metalurško smer, ker prav v tej stroki primanjkuje sposobnih mladih ljudi.

Prilodnje šolsko leto bodo sprejeli približno sto novih učencev. Na Jesenjski pa je zmeraj bolj pereče vprašanje gradnje novega poslopja za internat in metalurško-industrijsko šolo. Sedenjti prostori šole so sicer prostorni in lepo urejeni, vendar se v njih stiskajo razni MIS še vjenjska šola, kovinarski in metalurški oddelki ljubljanske TSS in štiri letniki moštarske šole. Za vse pa v poslopju ni prostora, zato je pouk v dveh ali celo treh izmenah. Za novo poslopje MIS so načrti že izdelani in je tudi lokacija že določena, le kreditov še ni na razpolago. Z.

Mariborska

MALA KRONIKA

● Na terenu »Prežihovega Vrancanca« so 56 dijakov Srednje kmetijske šole in 22 mladih prebivalcev sprejeli v Socialistično zvezo delovnega ljudstva, 42 najmlajših dijakov kmetijske šole pa v članstvo Ljudske mladine Slovenije. Ob tej priložnosti sta terenski odbor SZDL in vodstvo mladinske organizacije pripravila slavnostno zborovanje. Štirnica udeleženci pravijo, da se na tem terenu že dolgo niso znašli srečni in prijetni. Po njih mnenju je prireditev prerasla v pravo praznovanje pomembnega dogodka. K temu so na eni strani mnogimi besedami razstavljali del zasluzila. Medtem staršev razstavljajcev so si jo sicer ogledali še mnogi prebivalci šolskega okolja, toda koristno bi bilo, če bi si bili zanj vzeli nekaj časa zlasti tudi mladinci in mladinke. Med razstavljavnimi deli so posebno ugajale okusno izdelane obleke in bluzice.

● V Kamnoli je prišel te dni služiti svojemu namenu sodobna veterinarska ambulanta z umetno osemenjavnicjo. Za to novo dragoceno pridobitev živilcevoev kmetijskega okolja so člani upravnega odbora in živilcevoev odseka kmetijske zadruge pripraveali obisto tuda. Ni bilo namreč lahko zbrati pol milijona dinarjev za plačilo del opravila in raznih potrebščin. Izdatno jim je z zneskom v višini 150.000 dinarjev pomagala edinoletna ljudski odbor mariborskega okraja. Zdar so največ napovedi mimo, v njih pa tudi dokajšen del skrbi živilcevoev, ki jim pomanjkanje blikov ni dovoljevalo hitrejših korakov. V novi veterinarski ambulanti bodo živilcevoev osemenjavali vsak drugi dan po drug uri popoldne, vsem ko bo pregledovanje in zdravljenje živali na vrati vsak prvi in tretji četrek v mesecu. Vj. K.

REVIJA DELA IN MLADOSTI

Ljutomer, 3. junija. V nedeljo zjutraj je v prisotnosti nekaj tisoč prebivalcev in gostov z okraja ter ljudskih poslancev tov. Rado Pušenjak odkril spomenik na Glavnem trgu skojevcu Cirilu Jurešu, s katerim je bil v zadnji borbi, ko so ga kozaki ranili in ujeli v Logarjevih 3. februarja 1945. Tov. Pušenjak je živo orisal zadnjo borbo in zverinsko mučenje, ko so Jurešu hudo ranjenega obesili naslednjega dne na kostanj na Glavnem trgu v Ljutomeru.

Na velikem zborovanju je govoril predsednik OLO tov. Franc Rogelj ter predsednik občinske gasilske zveze tov. Karel Centrh. Ob 85-letnici uspešnega dela je Prostovoljno gasilsko društvo sprejelo priznanje I. stopnje Republiške gasilske zveze. Na zborovanju so razvili tudi prapor občinskega odbora Zveze borcev. Po zborovanju so nastopili združeni pevski zbori in godba na pihala. Popoldne pa so bile na hipodromu konjske dirke.

V občini si tudi obetajo lepši razvoj gostinstva in s tem v zvezi razvoj turizma, za katerega ima ilirsko bistriška občina precej možnosti, ki, žal, niso izkoriščene. Občina je v letošnjem proračunu vse gostinske obrate in gostišča davčno pavšalirala, da bodo tako ostala sredstva za ureditev gostinskih obratov in olepšavo kraja, kar je neogibno potrebno za razvoj turizma v občini. (2)

TO IN ONO IZ POMURJA

V radgonski občini tekmuje 678 kmetovalcev

V radgonski občini se je mnogo pridelovalcev odločilo za zvezno kmetijsko tekmovalstvo. Tekmuje skupaj 32 tekmovalnih skupin s 678 člani in na 380 hektarih zemlje pod okriljem sedmih kmetijskih zadrug, Kmetijske delovne zadruge Zepovci, KG Crnci-Apače in Vinogradniških gospodarstev Radgona in Kapela.

Največ pridelovalcev se je pomerilo v tekmoivanju za rekorden pridelok krompirja, štiri skupine tekmujejo za večji pridelok pšenice, tri skupine pri urejanju sodobnih čredinskih pašnikov in ena skupina pri pridelovanju koruze. Vinogradniški gospodarstvi Kapela in Radgona tekmujeva v treh skupinah pri obnavljanju vinogradov s priznanimi žlahtnimi sortami na 30 hektarih, pri rejli prašičev (550 glav s 66 tonami mesa) tekmujeva dve skupini, štiri skupine pa za večjo moznost krav.

Štirokovnjaki Proizvajalne zveze se sedaj posebno prizadevajo, da bi z rednimi posvetovanji in obiski pomagali pridelovalcem in tako prispevali k temu, da bi zagotovili kar najboljše tekmovalne rezultate tudi na strokovnem področju.

Kmetijsko gospodarstvo »Murpolje« pred arondacijo

Kmetijsko gospodarstvo »Murpolje« je nastalo po razpustitvi kmetijskih obdelovalnih zadrug na Murškem polju; prevzelo je zemljo in zgradbe splošno-ljudskega premoženja, pozneje pa so mu bile dodeljene še številne parcele, ki so bile odkupljene od kmetovalcev po Zakonu o kmetijskem zemljiškem maksimumu.

Delovni kolektiv posestva pa izredno težko gospodariti, predvsem zaradi tega, ker mu manjkajo nekatere gospodarske zgradbe in pašniki v bližini glavnega hleva, pa tudi zaradi razkasanosti in raztresenosti zemljišč, kar zelo onemogoča redno in popolno uporabljanje mehaniziranih sredstev in izdatno podražuje pridelovalne stroške.

Sprva je imelo posestvo 400 ha zemlje v 320 kompleksih ali parcelah. Zemlja je bila v 20 katastrskih občinah. Nekatere parcele so bile oddaljene tudi 20 km od središča posestva. Sprito tega, kar je posestvo dobilo samo toliko osnovnih sredstev, da so zadovoljivo obdelovali komaj 100 hektarov zemlje, so nekaj zemlje odstopili v okolici Ključarovec, Logarovec in Vuče vasi, nekaj pa je vrnilo kmetovalcem, katerim so bile ugodno rešene priobzbe.

Sedaj ima posestvo okrog 270 ha zemlje, ki jo bodo lahko zadovoljivo obdelovali v prihodnosti. Da pa bi do smotere laže dosegli, so se odločili za arondacijo zemljišč v okviru katastrskih občin. Novi ureditveni načrt pa jim pripravila »Agrobior« v Ljubljani. Naprednejši kmetje splošajo z zaokroževanjem parcel, saj bodo tako ugodno arondirali tudi svoja zemljišča, poljske ceste pa bodo mnogo boljše, ker bodo po njih veliko manj vozili s traktorji. V okolici je tudi nekaj kmetovalcev, ki jim to ni všeč — predvsem se tisti, ki so že dosledaj pasli ob mejah, popasali nekaj posevka posestva, potem pa na zboru volivcev kritizirali delovni kolektiv. V ureditvenem načrtu so predvideli tudi centralno skladišče za poljske pridelke, ki ga bodo zgradili v prihodnjih letih.

jetja, se jim je posrečilo, da so si pridobili solidne in stalne odjemalce širom po državi. Svoje trgovske poslovalnice pa imajo v Ljutomeru, Ravnah na Koroškem in v Visokem (Bosna). Dosedanje poslovne uspehe (v zadnjih treh letih so planirali okrog 370 milijonov dinarjev prometa, ustvarili pa so ga okrog 500 milijonov dinarjev, pri tem pa so imeli 17,5 milijona dinarjev dobička) so dosegli v glavnem z elastično komercialno službo in prizadevanjem za kakovost izdelkov, ki so ga uzakonili tudi v tarifnem pravilniku in prejemskim nagradovanju.

V zadnjih dveh letih so sicer razširili posamezne oddelke, uvedli nove izdelke in izpopolnili strojne naprave, vendar pa še vedno imajo velike težave: šivajo v neprimernih prostorih in delavnicah, ki so raztresene po mestu, pa tudi strojne naprave so že močno zastarele in izrabljene, kar močno podražuje transportne stroške in zmanjšuje delovni učinek. Zato si v podjetju najbolj želijo, da bi že enkrat prišli pod svojo in dovolj veliko strepo.

Pomurski pionirji zbirajo odpadke

Lani je odkupno podjetje »Odpad« izplačalo pionirskim oddrom v štirih pomurskih občinah čez 300 tisoč dinarjev za odpadni material. Z izkupičkom so si odredi mnogo pomagali; predvsem so ga uporabljali za izlete svojih članov. Letos pa bodo v Pomurju še bolj pridno zbirali železo, razne kovine, steklo, papir in cumnje. Zastopniki podjetja »Odpad« so ta mesec obiskali vse pionirske oddre v okraju in jih pridobili za zbiranje odpadkov.

Mladi voljni delati

V Pomurju imajo že 20 aktivov mladih zadrucnikov. Prav posebno so se odlikovali aktiv v Cankovi, Lemerju, Gančanih, Beltinčih, Kobilju in Berkovcih.

Aktiv mladih zadrucnikov v Cankovi je odloval pri urejanju vaškega parka, ob Dnevni mladosti so organizirali tekmo kosarjev in grablice ter pripravili dve poučni ekskurziji.

Aktiv v Beltinčih namerava organizirati traktorski tečaj, za katerega se je prijavilo že 20 mladincev. Tamkajšnja kmetijska zadruga je dala mladim zadrucnikom v upravljanje traktor.

Mladi zadrucniki v Kobilju so si s prostovoljnimi delom uredili športno igrišče, kjer igrajo nogomet in podobno. Zanimajo se za gnojilne in sortne poizkuse, Zadrucniki imajo tudi skupni nasad sadnih sadev. V ta aktiv je vključenih tudi nekaj mladincev madžarske narodnosti manjšine.

5-letnica Ljutomerskega podjetja »Konfekcija«

Pred petimi leti so v Ljutomeru ustanovili podjetje »Konfekcija«, ki se je v razmeroma kratkem času že močno uveljavilo na domačem tržišču. Sprva je bilo v podjetju zaposlenih komaj 8 ljudi, sedaj pa šteje kolektiv 118 delavcev in uslužbencev.

V podjetju izdelujejo možko in žensko konfekcijo raznih vrst, prešte odevje in imajo tudi poseben oddelke za naročila po meri. Čeprav je konkurenca na trgu izredno huda in čeprav splošne razmere na tržišču niso kdovekak ugodne za konfekcijska pod-

DRUGIČ ROJEN

Jože Trop je po 30 letih ugledal svet, »spoznal« svojo ženo, svoje otroke, klavir in ljubljanske ulice, po katerih je doslej hodil v spremstvu

Ljubljana, 3. maja.

»Bilo je nekaj svetlega, čudnega. Nisem in nisem mogel ugotoviti, kaj naj bi to bilo. Zelo me je mučila radovednost. Tiho in neopaženo sem zlezal iz postelje, stopil k predmetu in komaj sem se dotaknil s pratom, sem se smejal sam sebi: »Neumnež, ne poznaš niti kljuje na vratih.« Tako je pripovedoval 30-letni Jože Trop, ki smo ga te dni obiskali na Tržaški cesti 59 v Ljubljani o svojih doživljajih, ko se je pred njim dvignila temna zavesa in je zagledal prvi svet v barvah in resničnih razmerjih.

»Jokal sem od sreče, ko sem prvokrat zagledal svetlobo in videl ljudi okoli sebe,« je pripovedoval s tresočim, ganjenim glasom.

»Bilo je toliko ganljivih presenečenj in radosti,« je rekel in pomolčal. Čez čas pa je pristavil: »Pa tudi razočaranj...«

»Tudi nad ljudmi sem bil razočaran,« je nadaljeval. Predstavljal si je, da so ljudje mnogi, mnogo lepši, mlajši, da so njihovi obrazi neka bolj čutnega, lepega. Ko ga je v bolnišnici obiskala njegova žena, Draga, je nehotne vzkliznil: »Joj, kako čudne, velike oči imaš! Potem pa so besede utonile v solzah neizmerne sreče obeh.

Najbolj se je razočaral, kot pravi, nad svojim lastnim obrazom. Dolgo dolgo je stal pred ogledalom v sobi, se obračal na desno, levo, se oddaljeval, približeval in čudil: je mar res to on, Jože, s takim tankim špičastim nosom, v stran viseča ušesa, s tako nemogočo barvo, ki ni niti bela niti rdeča ne rumena...

Za njega, dasi starega Ljubljančana, je te dni Ljubljana čisto nova. Vse vzbuja pozornost. Ne more se načuditi trolejbusu, ki vozi pod njegovim oknom. »Vsa ta vozila,« pravi nam, »sem si predstavljat kot škatlice vžigalic, ki sem jih otipaval. Seveda le dokaj večje.« Za njega je novo in čudno cvetje, čeprav tridesete pomladi njegovega življenja. Čudi se ljudem, kakšni so, kako se gibljejo, kako so oblečeni, kako se sprehajajo. Čudi se nad zelenim Rožnikom, ki ga opazuje skozi okno, presenečen je nad drevjem, ulicami, hišami... Vsaka malenkost odkriva drobce doslej zanj neznanega sveta.

Da bi prekinil mučno, neprijetno pripovedovanje, ki ga razburja, je zaigral na klavir. Klavir je bil ob njegovem delu v inštitutu za elektrozeve in mimo njegovega družinskega življenja zmerom najboljše razvedrilo. Spretno uglašuje klavirje in lepo igra. Toda ko je igral, ni gledal. Jože se namreč še ne zna poslužiti tega, kar sta mu dala znanost in sodobna okulistika.

»Če gledam, se zmotim,« je dejal. »Moti me, če gledam, kako gibljem z rokami in kako se premikajo bele in črne tipke klavirja.«

Jože z očmi še ne spozna predmetov. Doslej, skozi vse življenje, se mu je razvijala le sposobnost spoznavanja s tipanjem, sluhom itd. Tako je bilo s kljuko na vratih (predmet, ki ga je v svojem življenju tolikokrat imel v rokah)l Vsak predmet zato najprej otipa, da ga spozna. Sele potem ga gleda, opazuje, razmišlja, da bi si ga zapomnil po vnanji podobi in ga drugič le po njej spoznal.

Jože sedaj vidi precej dobro, čeprav ne toliko kot ljudje z dobrim vidom. Vendar upa, da bo videl boljše, saj se že zdravi in to uspešno. Tudi naočniki, ki jih bo v kratkem dobil, mu bodo veliko pomagali.

»Nikdar nisem mislil na to, da bi kdaj videl,« pravi Jože. Od rojstva slep

Slepi s svojimi psi-vodilji

je končal šolo za slepe in potem uglaševal klavirje. Nedavno pa so mu svetovali operacijo. Tudi žena ga je nagovarjala. Odločil se je: na beograjski kliniki so mu pred mesecem operirali mreño. Pred njim se je odprl svet.

»Ena od največjih želja,« je dejal Jože, »mi je ta, da bi sedaj študiral glasbo. Z Braillovo pisavo pred to ni bilo mogoče.«

Operacije te vrste, kot so pojasnili na očesni kliniki v Ljubljani, so bile še pred leti le tiho upanje slepih. Dandanes pa jih uspešno izvajajo v Ljubljani, v Beogradu in drugod. S takimi operacijami so mnogim slepim razprostrli svet pred očmi in jim prinesli zvrhano mero radosti in sreče.

K. Makuc

»POBEGLO OTROŠTVO«

PESNIŠKA ZBIRKA CIRILA ZLOBCA

Ko je pred štirimi leti četverica mladih poetov izdala skupno pesniško zbirko, je naša kritika pozdravila in pravilno vrednotila to dejanje. Danes se nam morda zdijo »Pesmi štiri«, spriči modernejših pesniških prizadevanj, nekoliko staromodne, njihov objektivni pomen pa je ostal isti. Trlje od njih so do zdaj že izdali samostojne pesniške zbirke. Se vedno jih marsikaj družijo, sorodniške vezi s »Pesmimi štiri« so očitne. Vendar pa so se razvili v samostojne umetniške osebnosti s svojim pogledom na vsebino in forme poezije.

Pesniška zbirka Cirila Zlobca »Pobeglo otroštvo« kaže zanimiv razvoj njenega avtorja: Doživljajska sposobnost Zlobca je bila še pred leti omejena na dokaj romantično-konvencionalne motive. Tudi njegova forma tedaj ni prešla običajnih pesniških kalupov in metaforike. Simpatična je bila predvsem njihova iskrenost, ki ni dovoljevala, da bi pesnik zapisal kaj več, kot je lahko doživel. Dokaj drugače pa so pesmi, ki jih Zlobec objavlja v zbirki »Pobeglo otroštvo«. Te pesmi so izpoved zrelega človeka in umetnika. Moderne so po formi in občutju, s hkrati preproste in brez hlastanja za modnimi posebnostmi.

Prvi cikel sestavljajo ljubzenske pesmi. To gotovo ni najmočnejši del zbirke, so pa te pesmi ilustrativne za celotno podobo Zlobčevega pesniškega koncepta. Predvsem je zdaj njegova ljubzenska poezija globlja, ni slučajen in pesniško obvezen dodatek k zbirki, temveč raste iz istega življenjskega občutja, kot ga razodevajo ostale pesmi. Ljubezen je Zlobcu želja, da bi bila ljubezen. Ljubezen je lahko le spomin, lep ali grenak, ljubezen je vedno minevanje. (Resignacija, Spomin na ljubezen). Vsebinsko najintenzivnejši del zbirke predstavljajo ciklusi »Smehljam se brez smeha«, »Pod briljavo svetliko upanja« in »Od jutra do jutra«. Zato naj v tej zvezi omenim nekatere značilnosti, ki karakterizirajo celotno zbirko in so bistvene za razumevanje Zlobčeve pesniške osebnosti. Njegove pesmi so na videz hladne. Disciplinirane, premissljive, si sledijo verzi in se spajajo v preproste, a čiste in neimprovizirane enote. Menda je že nekoč zapisal, da je avtorjev pesniški temperament »romanski«. Morebiti, ne vem. Vsekakor pa je res, da je tista značilna, večkrat pretirana in sentimentalna slovenska čustvenost Zlobcu tuja. Če prebram naslove poedinjskih pesmi (Odtrgan list, Poznojesenski dan, Ulica, Jutro, Opoldne, Večer itd.), bi pričakoval tako kot to vidim v mnogih pesmih s podobnimi naslovi, težbo ob poznojesenskih listih, ki venojo in umirajo. Ali pa običajne opise uličnega vrveža, zlatnega sončnega jutra in podobno. Tu nas Zlobec presenetni s svojo originalnostjo in modernostjo. Vnanje motive, barve in zvoke, skratka ves optični in akustični svet podreja svojemu osnovnemu miselnemu spoznanju. Zavojuje tega spoznanja disciplinira tudi svojo čustvenost, tam, kjer bi premočno hušnila na dan, Zunanji svet preoblikuje, vse motive, ki sprožajo njegovo pesniško prizadetost razdrobi in jih na novo sestavi, posreduje bralcu. Pa zopet ne pade nikjer v ekstrem nerazumljivosti in nasilnih, intelektualističnih konstrukcij. Objektiven svet je v njegovi poeziji jasno zaznaven, a ne biva kot vrednota sama zase, temveč je spojen

s pesnikovim čustvom in mislijo. Primer take lepe, moderne in dragocene umetnosti so pesmi »Jutro«, »Večer«, »Ulica« in še mnoge druge. Formalna urejenost, skrbnost in pretehtanost njegovega verza in celotne kompozicije zbirke so popoln izraz Zlobčeve pesniške miselnosti. So izraz zrele umetniške osebnosti in jasnega odnosa do življenja. Svet otroških sanj in nad je za pesnika mrtev. Viharna čustvovanja so se umaknila zrelemu premisleku in spoznanju.

Videl sem drevo
in ptico
in sonce, ki prekmalu je zašlo
in si priznal,
da ni sanjati ne morem več.
Najbrž, da bil sem otrok,
in sem mislil, da moram živet.

Ob takih in podobnih spoznanjih se pesnik umakne v samoto svoje mladosti. Pa to ni brez v čemerni mizantropstvu in brez izhodno deziluzijo.

V temi pod mojim oknom
kot bakla upanja
gori cvetoča češnja - itd.

Misel na človeka spremlja vsakozi Zlobčevega pesem. Te človečnosti mu ni treba posebej objavljati, ker tvori jedro njegovega odnosa do življenja in iz nje raste njegovo pesniško doživetje. Pesnik se »smehlja brez smeha«, zato je zadržan in miren. Nikjer se ne razjoka, nikjer ne vzklika in patetičnem navdušenju. Vse mineva in se znova poraja: človek, ljubezen, življenje. To pa je močnost, ki naredi človeka mirnega, zbranega. Ta močnost je osnova Zlobčeve poezije. Toda do takega spoznanja pride lahko le aktivni človek.

Nisem beračilo.
Kadär sem iztegnilo dlan,
je bila zmerom polna.

Taka je, skromno skicirana, formalna in vsebinska podoba Zlobčeve nove pesniške zbirke. Zaslужila bi podrobnejšo analizo, saj vsekakor sodi med boljša dela naše sodobne poezije.

Knjiga je izšla v koprski založbi »Lipa«.

Mirko Zupančič

Ljubljanska Drama bo ta teden prvič v letošnji gledališki sezoni nastopila v Letnem gledališču v Križankah in tako, če bo vreme naklonjeno, začela s predstavo Sofoklejevega »Kralja Oidipa« - petek zvečer vrsto letošnjih kulturnih prireditev na prostem. Silka prikazuje prizor iz Sofoklejeve tragedije.

VOJVODINSKI PRIZORI V MALI GALERIJI

Sirna, monotona, nedogledna Vojvodina je bila že mnogim slikarjem hvaležen vir navdih. Značilni elementi te zemlje in življenja ljudi iz raztegnjenih enolčnih, prašnih panonskih vasi so našli odmev v delih mnogih slikarjev in grafikov preteklih dob in današnjega časa. Predvsem novejših generacij hvaležno segajo po motivih iz krajev z iz-

raznimi naravnimi in narodopisnimi elementi, značilnostmi, ki so lahko že same po sebi, s svojo obliko in prvobitnostjo, nosilec originalnosti umetniškega dela.

V 32 grafikah Milana Keraca iz Novega Sada vidimo isto težnjo, isto ljubezen do teh elementov, morda ne zaradi njih samih, ampak predvsem zaradi čustvene navezanosti na deželo, ki mu je sočasno domovina. Vendar ne pojmuje te dežele niti v realističnem niti v plenerističnem smislu, marveč si dovoli marsikatero svobodnost pri izrezih, v katerih ne uporablja samo optičnega vidiza stvari, ampak jih komponira tako, da mu služijo kot nekaki simboli zemlje in ljudi.

Tehnično se posveča predvsem litografiji, dalje linorezu in lesorezu, največkrat pa kombinira dve izmed teh tehnik ali pa kar vse tri skupaj. Tudi barvo je podredil svojemu hotenju, zato je tudi v tem pogledu povsod discipliniran in se omejuje na dve, največ tri barve poleg črne, kar

mu zadošča za likovno ponazoritve vtisov, oziroma predstav o Vojvodini. Snovno so te grafike tihožitja, podobe živali, nekaj kmečkih likov in vaški prizori. Kompozicijsko ni posebno razgiban, ker tudi kompozicijsko podreja cilju, to je na elementaren način v nekoliko grobih oblikah slikovito predstaviti duha svoje dežele. Pri tem včasih zaide v nekakšno simboliziranje in duševno zainteresiranost do snovi, ki se na grafičnem listu kaže formalno kot nekakšna rouaultska realizacija (»Nočni čuvaj« ipd.). Nekatero forme, predvsem živali, je poenostavil v rahlo na Chagalla spominjajočih primitivizacijah, vendar pa se barvno ostro loči od obeh, ker jima je soroden samo po značilnem načinu ugaševanja tonov. V splošnem pa je ta zastavica lep dokaz likovnih težnjav, ki v obenu z željo, da bi si priboril sodoben formalni izraz, združuje tudi precejšnjo subtilnost, globok čustven odnos do snovi, ki jo upodablja. M.

Dva nova slovenska filma

Po zaslugi mladega slovenskega podjetja »Viba« je naša kinematografija zopet bogatejša za dva kratka filma. V mislih imam kratkometražna dokumentarca »Posebna vožnja« in »Tama«. Oba bosta v kratkem in sporodu naših kinematografov.

»Posebna vožnja« je nekakšen omnibus o Kočevskem, ker so snemanje filma omogočila podjetja tega okraja. Scenarist in režiser France Kosmač je moral torej združiti na piščih 400 metrih filmskega traku snovi za najmanj deset dokumentarnih filmov. Priznati moramo, da je to težavno nalogo že dokaj srečno in tudi za naračunke zadovoljivo rešil. Nikjer ni njegov film vsiljivo reklamiral ali, kar bi bilo še slabše, za gledalca dolgočasen. Sicer je res, da mu je proti koncu zmanjkalo domislek in da ni bila povezava med posameznimi prizori vselej logična, toda kljub temu je »Posebna vožnja«, upošteva jo omenjene pomisleke in pogoje, uspelo delo. Pri izdelavi filma sta sodelovala snemalec France Cerar in komponist Daniel Škerf.

Lažje stališče kot Kosmač so imeli gotovo ustvarjalci kratkega filma »Tama«, ker so morali služiti samo enemu gospodarju, se pravi mariborski tovarni avtomobilov. Tudi njihov film ni narejen na konvencionalen način, ki je vedel ali manj obvezen za vse reklame in propagandne filme, marveč so uporabili prijem igranega filma. Prikazovanje proizvodnega procesa v tovarni in razkazovanje finalnih izdelkov je povezano z okvirno zgodbo, ki je sprtno vpletena med dokumentarne posnetke. Scenarij za ta film so napisali Ivan Kajba, Franci Prajs in Jane Kavčič, ki je film tudi režiral. Ostali sodelavci so bili snemalec Viki Pogacar, komponist Borut Lesjak in igralka Jurij Souček in Jože Mlakar. Z. P.

SVECANOST OB PETDESETI KNJIGI KOPRSKE »LIPA«

V nedeljo popoldne je priredila primorska založba »Lipa« v Ankaranu pristočno svečanost ob izidu petdesete knjige, pri tej založbi. Svečanosti so se razen številnih književnikov, predstavnikov založb ter zastopnikov kulturnih in prosvetnih oblasti udeležili tudi jugoslovanski veleposlanik v Parizu dr. Aleš Bebler s soprogo, ki sta se ob vrnitvi v Pariz ustavila v Slovenskem Primorju, sekretar Okrajnega komiteja Albert Jakopič in drugi. Goste je toplo sprejel upravnik založbe Marcelo Rožanc, nakar je primorski pisatelj France Beyk govoril o pomenu založniške dejavnosti in izdajanja knjig v Slovenskem Primorju.

Knjige in revije PREJELI SMO V OCENO:

- CELJSKO GLEDALIŠČE 1957. Posebna, nepaginirana številka Celjskega gledališkega lista (10a), izdana ob prvem gostovanju v Novem Sadu na Srednjem pokorju 1957. Urednik Herbert Grün. Strani 111+10. 89.
- PRAVNIK. Glasilo Društva pravnikov LRS. Zaloga Casopisno-založniška podjetje Uradni list LRS. Letnik XII-1957. št. 1-2. Odgovorni urednik dr. Rastko Močnik.
- KRONIKA. Casopis za slovensko krajevno zgodovino. Leto IV (1956). št. 3. Izdaja in zaloga Zgodovinsko društvo za Slovenijo, sekcija za lokalno zgodovino. Odgovorni urednik Zvonko Miklavčič.
- IDRIŠKI RAZGLEDI. Izdaja Mestni muzej v Idriji. Leto II. št. 1. Odgovorni urednik Srečko Logar.
- NASA. SODOBNOST. Izdaja Državna založba Slovenije v Ljubljani 1957. Leto V. št. 6. Glavni in odgovorni urednik Drago Seg.

NEKAJ NOVOSTI NUK

- Rothe R.: Höhere Mathematik für Mathematiker, Physiker, Ingenieure, T. 1-5 Stuttgart 1953-1955. (Teubner's Mathematische Leitfäden. 21-23, 33-38, 43.) (125862-21-23, 33-38, 43)
- Scherer J.: La dramaturgie de Beaumarchais. Paris 1954. (125815)
- Schieberberg R.: Der politische Herder. Graz 1952. (126133)
- Slavjanske filologije. Stat'i i monografii. (Moskva) 1951. (cir.) (II 130930)
- Streptomycin. Nature and practical applications. Baltimore 1949. (134105)
- Toybee A. J.: A study of history. vol. 7-10. London (Ind.) 1954-1955. (126086-7-10)
- Wakeman S. A.: The literature on streptomycin 1944-1955. (Rev. ed. New Brunswick, New Jersey 1952. (134106)

V Pragi so nedavno odprli razstavo jugoslovanske sodobne grafike. Na razstavi je zelo močno zastopana slovenska beležna umetnost. Na sliki: Riko Debenjak: »Naša generacija« - grafika, ki je bila lani odkupljena na četrtem mednarodnem biennialu barvne litografije v Cincinnatiju.

Novosti v dunajskem opernem svetu

1. april 1957 je bil za dunajsko Opero pomemben dan. Herbert von Karajan, njen direktor že več kot leto dni, je končno vendarle nastopil službo. S prvim aprilom so bile opravljene vse obveznosti, ki jih je imel ta dan najavitejši dirigent po različnih opernih hišah treh kontinentov, njegova skrb po posledje posvečena skoraj izključno samo Dunaju, obnovi nekoliko demoliiranega slovesa dunajske Opere in »njegovim« Simfonikom.

Karajan: potomec sedmograške plemiške družine, nekdanj ljubljene nacističnega režima, tangerski državljani, tarča napadov vseh židovskih organizacij (med lanskoletnim gostovanjem v Ameriki so ga večkrat izsiljivali), samovoljna, neprijudna, dikta-torska natura - toda dirigentska osebnost, ki je ustvarila epoho v interpretiranju glasbenih del. Njegov Beethoven dosega po veličini Toscaninjevega, njegov Bruckner je ključ k razumevanju tega tako malo razumljenega klasika, pod njegovo taktirko se šele pred očmi razkrije senčne in sončne strani velikih glasbenih del. Ta »Antimotor, kot njegov popularni nasproti-vol, format njegove popularnosti je dovolj velik, da ostane zvest skladateljevi osebnosti. Karajan oblikuje, ne preoblikuje - toda vsaka njegova stvaritev nosi vendarle enkrat, njegov obraz.

Za današnjega interpreta in poslušalca je Richard Wagner izredno težka preizkušnja, pač ne samo zaradi kilometričnih dolžin in monumentalnih razsežnosti njegovih oper, toda vir bohatih in trajajočih doživljajev. Vsekakor germanskega interpreta in, ali recimo, Dolgovozna, mistična romantika Wagnerjeva stvaritev in njihova neizmer-na filozofska globlina je v bistvu tuja romanskemu in slovenskemu načinu čustvovanja. Tudi nacionalno tako heterogen Dunaj se je Wagnerju dolgo časa upiral in šele pred dobrih petdesetimi leti se je Gustav Mahlerju posebno intronizirati »nibelunškega barda tudi na Ringu. Max Graf, nestor evropskih glasbenih kritikov, privede, da je Mahler moral takrat čisto

menjati svoj od gnih jaje in paradis-nikov omadeževani frak...

Tako so danes tudi »wagnerjanske aredišča« na germanski tleh v Beethoven in na Covent Gardenu. Tema dvema se je zdaj pridružil še Dunaj, in sicer z uprizoritvijo, ki je močno odjeknila po vsem glasbenem svetu: s »Walktro«. Dirigent in režiser: Herbert von Karajan.

Danes velja za »obveznega« bey-reuthski stil uprizorjanja Wagnerjevih del, torej stil, ki sta ga ustvarila skladateljeva vnuka Wieland in Wolfgang Wagner na vsakoletnih festivalih v od-ročnem, a tako zelo obiskovanem nem-

škem mestecu Bayreuth. Ta stil ozna-čuje zapozneli ekspresionizem. Vse poudarke beyreuthskih uprizoritev je na vizualnem učniku, čeprav jim je odvzeta vse običajna vizualnost. Ogromne prazne ploskve, na katerih se v mreži fantastičnih svetlobnih učinkov premikajo osamele postavbe iz nekega drugega sveta, ki jim je odvzeta vsa romantična, epakost. In predstavljajo samo še abstrakne ideje, predstavljajo Wagnerja v čisto svojski svet, ki je daleč od njegovega romantičnega bistva. Tudi glasbena interpretacija je podobna bolj alkimističnemu mešanju velikih akustičnih gnot, bolj iskanju transcendentalne formule za človekovo

majhnost v skrivnostnem vesolju, kot pa resničnemu prizadevanju po raz-rešitvi Wagnerjeve glasbene dikcije. Wieland Wagner, duhovni oče bey-reuthskega stila, izpoveduje samega sebe, pri čemer mu je dedovo genialno delo le sredstvo, in sicer zelo samo-voljno obravnavano sredstvo.

Karajanova »Walktro« je v nekem smislu polemična, »antibeyreuthska« uprizoritev. Karajan je tudi pri Wagnerju ostal pri svojem načelu, da bodi dirigent zvest osnovi skladateljevega dela. Zato je Wagnerja vrnil njegovemu romantičnemu bistvu, njegovo oporo razrešil iz filozofskega sistema v uglasbeno mitologijo, njegove figure napravil iz idej spet mitološka bitja. »Napravil je Wagnerja uličnega,« kot se je navduševal neki kritik; kar je ekspresionizem napravi zapleteno, se je zapletelo v preprostost, kar že nekaj desetletij veča za »skrajna« in »globline«, se je v Karajanovi interpretaciji izkazalo za čustveni izbruh germansko počasne in težke krvi. Vzdušje moderne pravilice vlada na odru. Wotan, Siegfrida in ves nibelunski Olimp se spet gibljejo v svetu poezije in Karajanov Wagner je spet glasbenik, ne akustični Heidegger.

Karajan je svoji cilj dosegel: dokazal je, da je beyreuthska doba v interpretiranju Wagnerja pri kraju. Vsa dunajska kritika, ki je večinoma bila pripravljena, da raztrga samovoljno in nelzposnega Karajana na drobne kosce, se je poklonila velikemu dejanju. Priznala mu je tudi, da njegove režiserske ambicije niso zgolj nezasi-tana prepotentnost »enfant terrible«, temveč zavest, da bo mogel v polni meri razrešiti svoj cilj, če si bo dovolil vseh desetletij težav. Vendar pa ta do zadnjega horizonta na odru. Resnično je celotna uprizoritev njegovo delo. Celu scenograf, sloviti Emil Preetorius, se je skoraž v vse detailje razvalj po njegovih navodilih. Peveci, sami znani »wagnerjanci« - Nilsson,

Loeberger, Rysanek, Malaniuk, Hotter, Frick - so potrebovali tedne in tedne težkega dela pod vodstvom pedantnega Karajana, preden so se odvneli »kri-tičnega beyreuthskega načina in za-pell po »karajansko«, torej tako, da sta prišli do izraza melodija in beseda, ne samo goli abstraktni ton.

V naslednjih petih letih pride na vrsto vse ostali Wagner. Deloma bodo to »popravljene« obnovitve (»Mojstri pevci«, »Lohengrin«), večinoma pa popolne novosti, vse v »Karajanovem stilu«. Ogromni stroški, ki so s tem velikim dejanjem povezani in ki se jih mnogi tako zelo bojijo, bodo morda opravičeni s slovesom, ki si ga navezadnje že je in ki si ga še po pod Karajanovim vodstvom spet pridobila častljiva hiša na Operningu.

Velika senzacija in drugi dogodke sezone je tudi Verdiev »Othello«, spet s Karajanom kot dirigentom in režiserjem. Toda tokrat gre za senzacijo drugačne vrste. V glavni vlogi namreč nastopa trenutno najbolj slavljivi tenor na svetu - Mario del Monaco in z njim nekaj drugih prvakov milanske Scale (Canali, Cozzani). Kljub nekaterim senčnim stranem njegovega dramatičnega baritonsko podzadnega ter-riorja je Mario del Monaco opravičil pričakovanja vseh uših, ki so se že pet dni pred premiero nastavili za stogolico na Kärntnerstrasse. Vendar pa je Dunajčanom kanila tudi precejšnja kaplja grenkobe v kelih sladkosti. Že tako visoke vstopnice so se z gostovanjem Maria del Monaca namreč dvignile na trikratno višino. Pod 50 šilingov ni več kart niti za četrto ga-terijo. Zvedelo se je, da dobi sloviti tenoristi za en sam večer celih 30.000 šilingov, kar je skoraj tridesetkrat več. Tudi ob gostovanjih Giuseppeja di Stefano, Renate Tebaldi in Marie Men-ghini-Callas, ki bodo v prihodnosti redna, nameravajo obdržati to »ra-

Marian Kozina petdesetletnik

Na današnji dan dopolnjuje petdeseto leto življenja slovenski skladatelj, akademik Marian Kozina. Rodil se je v Novem mestu, kjer je prejel tudi prvi glasbeni pouk, od tu pa ga je pot vodila v Ljubljano, na Dunaj in v Prago. Po diplomski je bil nekaj časa v Ljubljani, nato ravnatelj Glasbene Matice v Mariboru, pozneje pa profesor Glasbene akademije v

Beogradu. Kot partizan je napisal več znanih borbениh pesmi. Zda deluje kot profesor kompozicije na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Najpomembnejše Kozinovo delo izpred vojne je opera »Ekvinokcija«, ki je bila uprizorjena šele po osvoboditvi. Kozina je kot skladatelj po osvoboditvi zavzel pomembno mesto v naši glasbeni produkciji. Njegova dela so izvajali razen doma tudi po drugih državah, tako v Angliji, Franciji, Italiji, CSR in Bolgariji. Skladatelj je v tise svojega partizanskega življenja izrazil v obsežni simfoniji »Ilova gora«, druga njegova dela pa so Baletna suita, kantata Tlaka in Domovina, številni zaspevi in klavirske skladbe. Kozina je znan tudi kot skladatelj filmske glasbe. Mimo tega se udeležuje tudi kot publicist. Ob 50-letnici mu hkrati z vso našo kulturno javnostjo izrekamo priske čestitke in mu želimo, da bi svojim dosedanjim delom dodal še mnoga nova.

Poslojpe dunajske Državne opere na Ringu.

Slavko Pras

TESNA ZMAGA naših košarkaric

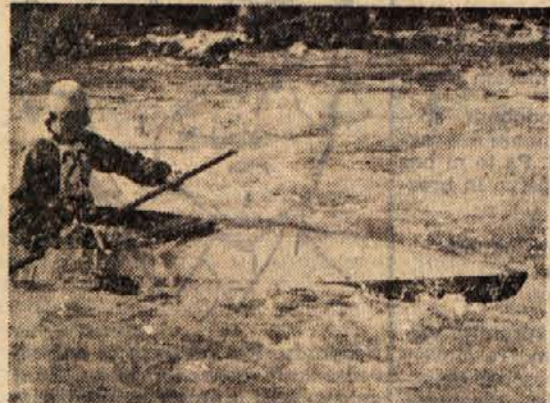
Jugoslavija : Romunija 41:39 (26:20)

Beograd, 3. junija. — Sinoči je bilo na stadionu Tašmajdan v Beogradu srečanje ženskih košarkarskih reprezentanc Jugoslavije in Romunije. Zmagala je reprezentanca Jugoslavije z 41:39 (26:20). Srečanje, ki mu je prisostvovalo 8000 gledalcev, sta sodila Madžar Cifra in Bolgar Milev. Ekipi sta igrali v naslednjih postavah:

Romunija: Ferencz 2, Antonescu 5, Erdék 11, Kraus, Kukuruz 1, Predeacu 1, Tintorescu 3, Haralamija 2, Zavadescu 14.

Jugoslavija: Geč, Prelejević 5, Baraga 4, Kaus, Kahušević 5, Zoković 9, Radulović 7, Radovanović 9, Radenković 2, Krstić, Horvat in Nešić.

Ceprav so bile jugoslovanske košarkarice nenehno v vodstvu, so kmaj premagale zelo dobre, hitre in borbene Romunkice. Zelo malo je manjkalo, da naše košarkarice niso izgubile srečanja, karicer ne bi bilo nezaluzeno, saj so bile Romunkice v drugem polčasu tako razigrane, da je skoraj vsak njihov napad pomenil siguran zadetek. Jugoslovanke so morale na oko lepše igrati, toda Romunkice so jim bile popolnoma enakovredne nasprotnice. Zlasti je bila zanimiva igra v zadnjih minutah, ko so Romunkice izenačile rezultat, toda z bolj-šo taktiko so Jugoslovanke le dosegle pomembno zmago.

ZMAGOVALEC DIVJIH VODA

na držav. prvenstvu v kajak slalomu za leto 1957 je Milan Zadel iz Ljubljane. Prvenstvo je bilo minulo nedeljo na brzicah reke Ibar

Ocenjevalna vožnja v Trbovljah

Trbovlje, 3. junija. — V počastitev občinskega praznika je Avto-moto društvo iz Trbovelj izvedlo propagandno vožnjo od Doma Svobode II s prvimi postankom pred spomenikom žrtvam Orjuna, kjer so člani avto-moto društva Trbovlje položili lovorjev venec in z enominutnim molkom počastili žrtve. Pot je vodila nato v Zagorje, od tu za Savo na Hrastnik in čez Katarino na cilj do Podmeje. Tu so imeli člani, ki so se udeležili vožnje, ostro streljanje.

Ocenjevalne vožnje avto-moto društva Trbovlje se je udeležilo 52 motornih koles in 4 osebni avtomobili, udeležence pa je bilo preko 90.

STRELSTVO

Reprezentanca Ljubljane za Luzern

Od 26. julija do 1. avgusta bo v Luzernu mednarodni strelski festival, ki se ga bodo udeležile reprezentance Argentine, Belgije, Danske, Zahodne Nemčije, Finske, Francije, Grčije, Nižozemske, Italije, Norveške, Avstralije, Švedske, Švice in mestne reprezentance Helsinkija, Innsbrucka, Osla, Rima, Kopenhage, Stockholma, Stuttgarta, Zürichja in Ljubljane. Na programu so velike prireditve je pet disciplin: Vojaška puška, precizna puška, težka precizna puška, precizna pištola in hitrostno streljanje s pištolo. Reprezentanco Ljubljane bodo sestavljali: Jež, Vrbinč, Rems, Planinc in Mikolič. Tekmovalci bodo s precizno puško malega kalibra in vojaško puško.

V Idriji so proslavili 60-letnico društva

Telesnovzgojno društvo v Idriji je imelo zelo burno preteklost. Njenim začetnim članom je na slavnosti sedel predsednik »Partizana« ob burnem odobravanju vseh prisotnih razdelil diplome častnim članom — Julcetu Novaku, kot ustanovitelju društva (leta 1897), dr. Karlu Parveju kot zadnjemu starosti in Francetu Karčniku kot najzvestejšemu voditelju in načelniku društva. Zahvalne diplome pa so prejeli tudi mlajši povojni člani za njihovo desetletno neumorno delovanje in sicer sedanji načelnik Franc Hladnik, voditelj Stanko Muravec, načelnica Marija Logar in voditelj Tone Troha.

Nato je bil nastop, na katerem je sodelovalo okrog 550 telovadcev. Pri izvajanju prostih vaj so se najbolj izkazale pionirke, pri ostalih vajah pa smo morali ugotoviti, da niso bile dovolj izurjene in obdelane. Vendar je tudi ta prireditev izvenela kot dober zaključek celotne svečanosti.

MOŽ Sloan Wilson
V SIVEM

»Nisem se pripravil na govor,« je sramežljivo začel.

Nekje v dvorani se je nekdo nasmešnil, hihitanje se je sprevrglo v smeh, ki je zajel vse poslušalce. Bernstein je udaril s klavircom po mizi: »Rath, bodite tako prijazni, pa pridite na oder,« je rekel.

Tom se je počasi nameril proti govorniškiemu odru. Pot se mu je zdela neskončno dolga. Ko je stopil na oder in pogledal ljudi, je smeh utihnil. Ni važno, mu je šinilo skozi možgane. Saj se nič ne dogaja. Zanimivo bo počakati, kako se bo razvila ta reč.

»Prav,« je mirno spregovoril, tako mirno, da je bil celo sam presenečen. »Tiste govornice niso brez osnove. Pri konsli upravi nameravam vložiti prošnjo za razdelitev zemlje na stavbne parcele. Sezidati bi stanovanjsko naselje.«

Umolknil je, dvorana je bila tiha. V množici ni mogel najti Betsynega obraza. Globoko je zajel sapo. »Nikakor nočem, da bi moj načrt za stanovanjsko naselje kakorkoli ovirali možnost za zidavo nove šole,« je spregovoril. »To je dvoje povsem različnih reči. Novo šolo potrebujemo ta-

ZACETEK IZBIRNIH TEKMOVANJ ZA KEGLJAŠKO REPREZANTANCO Stržaj (Ljutomer) 968 kegljev — bolje od svetovnega rekorda

Kranj, 3. junija. Danes se je v Kranju začelo izbirno tekmo vanje za sestavo državne kegljaške reprezentance. Nastopilo je 20 moških in 14 žensk. Do časa poročanja so tekmovalci že končali in so dosegli naslednje rezultate:

Stržaj (Ljutomer) 968, nov državni rekord, kajti vsi pogoji za priznanje so bili izpolnjeni, Martelanc (Triglav) 906, Likovnik (Ljubljana) 902, Starc (Triglav) 893, Pogelšek (Gramošnica) 883, Grom (Rakek) 881, Denič (Partizan Beograd) 864, Sajna (Bratstvo) 857, Smoljanovič (Gramošnica) 841, Korač (Sarajevo) 835 in Lukač (Partizan) 833.

V času poročanja ženske še tekmujejo. Nastop v Kranju je bil prvi izmed treh nastopov, ki bodo določili državno reprezentanco. Jutri nastopijo v Ljubljani, naslednji dan pa v Zagrebu. S. R.

Z domačih igrišč

HRASTNIK

Društvo Partizan v Dolu pri Hrastniku je v nedeljo proslavilo 35-letnico obstoja telesnovzgojnega društva. Ob tem jubileju so nastopili na slavnosti prireditvi pripadniki partizanskih društev iz Zagorja, Trbovelj, Hrastnika in drugod. Po tej prireditvi je društvo razvil svojo prapor.

MARIBOR

»Partizan« Maribor je imel v nedeljo na svojem letnem telovadbiškem tekmu v orodnem in ljudskem mnogoboju. Nastopilo je okrog 350 članov, članic, mladincev in mladink iz Maribora, Slovenjegra Gradca, Hoč, Slivnice, Frana in Ruš.

MOZIRJE

Pred dnevi so se sestali v Mozirju predsedniki, načelniki in gospodarji partizanskih društev moziške občine. Pogovorili so se o pripravi na bližnji festival telesne kulture v Ljubljani. Sklenili so, da bodo društva poslala

REDKI GOSTI NAD POMURJEM

V Murski Soboti je bila v nedeljo uspela letalska prireditev, ki so na njej sodelovala športna letala iz Ptuja, Celja in Ljubljane

V nedeljo je bilo nebo nad Mursko Soboto prepolno brnenja letalskih motorjev. Lepo sončno vreme je ta dan omogočilo letalsko prireditev, ki je bila včeraj napovedana že minulo nedeljo za zaključek Tedna mladost, pa je zaradi slabih vremenskih razmer takrat morala odpasti.

To nedeljo pa so se nad Mursko Soboto že rano dopoldne pojavila športna letala iz Ptuja, Celja in iz Ljubljane ter pristala na letališču tamkajšnjega aerokluba. Za prireditev, ki jo je organiziral Aeroklub Murske Soboti, so namreč zagotovili svoje sodelovanje ptujski in celjski aeroklub in pa Letalska zveza Slovenije.

Popoldanska prireditev je privabila na letališče polno ljudi iz bližnje in daljne okolice. Vsi bi si radi od blizu ogledali štiri športna letala, ki so ob robu prostranega travnatnega vzletišča čakala na start, marsikdo pa je na tihem tudi upal, da mu bo pri srečolovu sreča tako mila, da se bo smel z letalom tudi sam popeljati. Po drugi uri so motorji letal zabrneli; vzletelo je letalo Po-2 s padalcem, pripravljenim za odskok nad letališčem, takoj za njim pa še letalo KB-6 v druž-

bi dveh UT-2, ki naj bi nad letališčem izvedla nekaj skupinskih in posamičnih preletov. Izvežbanost pilotov športnih letal, ki so nad letališčem pokazali svoje virile, je gledalce na prireditvi močno navdušila. Posebno zadovoljni

Murskosoboški padalec

pa so bili gledalci tudi z zanimanjem, ki so jim ga pokazali njihovi domačini — padalci Aerokluba Murska Soboti. Za uspele skoke so vse nagradili z glasnim plaskanjem.

Uspela nedeljska prireditev je bila lep odraz živahne dejavnosti Aerokluba Murska Soboti, ki ima za seboj že bogato tradicijo. Deluje že od osvojitve, posebno pa se je razvil v zadnjih dveh letih. Sedaj šteje že 300 aktivnih članov, ki delujejo v vseh sektorjih: padalski, jadralni in modelarski. Posebno pridni so padalci, ki jih je 20 aktivnih in ki so doslej pokazali že lepe uspehe na mnogih padalskih tekmovaljih. Zlasti lep uspeh za murskosoboški aeroklub pomeni graditev lastnega hangarja na letališču, ki pa z njo začeli lani jeseni in ki jo uspešno dokončati že letos. Novi han-

Brzojavke

● BEograd, 3. junija. V Varni bo od 29. junija do 17. julija mednarodni šahovski turnir, ki je zanj predvidena udeležba 12 do 14 igralcev. Bolgarska šahovska federacija je prosila za udeležbo enega jugoslovanskega mojstra.

● RIM, 3. junija. Italijanski olimpijski komite, ki mu je zaupana organizacija olimpijskih iger 1960, je sklenil, da bodo tekmovalci v jadranju na vodi v neapolskem zalivu.

● PARIZ, 3. junija. Francoski Thomas je vrgel kroglo 16,19 m in s tem dosegel nov francoski rekord.

● COMEFON, 3. junija. Na atletskem mitingu v Comptonu (ZDA) je Gutovski znova poskušal prekositi s palico 4,80 m. To se mu ni posrečilo, marveč je 4,84. Richards je ostal le pri 4,27, O'Brien je vrgel disk 55,86. Nieder pa je vrgel kroglo 18,24 m.

● BEograd, 3. junija. Na skupščini kegljaške zveze Jugoslavije so izvolili novi izvršni odbor. Predsednik je Alojz Vrhovc, podpredsednika pa Rudolf Cvrček in Aleksander Djupović.

● BEograd, 3. junija. Na kolestarskem kriteriju v Beogradu, ki mu je prisostvovalo 20.000 gledalcev, je zmagal Cvejin (BSK) pred Krebljem (Partizan).

● PARIZ, 3. junija. Na mednarodnih avtomobilskih dirkah za veliko nagrado mesta St. Etienne, sta se smrtno ponesrečila italijanska vozča Carini in Baretti, ki se jima je pri hitrosti 150 km na uro vrgel stroj in šla pri tem zletela iz vozila.

Šahovske novice

Atene. — Na letošnjem šampionatu Grčije je zmagal Takis Panagopolos. Grška šahovska reprezentanca je imela dvoboj na deseth deskah z Vzhodno Nemčijo. Po ostrih borbah je zmagala Vzhodna Nemčija, z 11,3 : 8,5.

Anvers. — Na belgijskem prvenstvu je zmagala s 7,5 točkami mojster Sultanbejev pred mladincem Beyem 7, sledje Lener 5 itd.

Varšava. — Poljski šahovski časopis je razpisal mednarodni študijski turnir. Določene so tri nagrade, in sicer po 500, 300 in 200 zlotov. Delo je treba poslati na uredništvo časopisa »Sahis«, Varšava, Maršalkova 3.

Stuttgart. — Nemški predstavnik na četrem mladinskem svetovnem prvenstvu, ki bo v Kanadi, je mladinec Gursell, ki je v borbi s svojim tekmeccem Morlockom dobil prve tri partije, kar je Morlock odstopil od tekmovalja. Mladinski svetovni šampionat se bo začel 3. avgusta v Torontu.

OBJAVA

Smučarski klub Enotnost obvešča člane in tekmovalce vseh kategorij, da bo sestanek v sredo, dne 5. junija t. l. ob 20. uri v dvorani socialnega zavaranjiva Kidriceva 5. — Udeležba je zaradi nujnega razgovora o bodočem delu obvezna za vse članstvo, predvsem pa za tekmovalce in funkcionarje.

PO I KOLU ZVEZNE ATLETSKE LIGE

USPEH MLADIH

Pri članih vodi »Partizana«, pri članicah pa Kladivar

V I. kolu zvezne atletske lige so bili doseženi sledeči rezultati: Partizan (Bgd) 34.940, Crvena zvezda (Bgd) 32.063, Kladivar (Celje) 31.108, Dinamo (Zgb) 29.234, Mladost (Zgb) 28.766, Odred (Lj) 28.340, »Sarajevo« 27.905, »Ljubljana« 27.599 pri članih, pri članicah pa je največ točk dosegla ekipa celjskega Kladivarja 14.594, Mladost (Zgb) 14.166, Odred 13.457, Sloboda (Vraždin)

12.408, Metalac (Osijek) 11.931, Branik (Mrb) 11.191, »Ljubljana« 11.069, »Maribor« 10.796 itd. To so v glavnem rezultati in ekipe, ki upajo na največji plasman in ki imajo za uspeštev v finalu največ možnosti.

PRI ČLANIH NAJBOLJŠI PARTIZAN...

Dvoboj beograskih rivalov »Partizan«-Crvena zvezda se je končal tokrat s prepričljivo zmago »Partizana«. Le-ta je letos pridobil nekatere zelo dobre atlete iz Subotice, Novega Sada in Gornjeja Milanovca. Zmaga nad Crveno zvezdo z velikim naskokom, da slutiti, da bo Partizan letos prvi kolo brez velike težave zasledil prvomesto. Crvena zvezda je obdržala drugo mesto, Kladivar pa je po tradiciji tretje mesto. Zagrebška klub Dinamo in Mladost sta po prvem kolu na četrem oziroma petem mestu. Ljubljanska klub Odred in »Ljubljana« sta nastopila brez nekaterih svojih najboljših tekmovalcev. To posebej velja za »Ljubljano«, ki je trenutno na osmem mestu.

PRI ČLANICAH KLADIVAR

Ostra in izenačena borba atletinj Kladivarja in Mladosti v Zagrebu se je končala z zmago tekmovalk iz Celja. Tako je Mladost obdržala drugo mesto od lanskega leta, lanskoletni prvak ekipa Odreda pa je po prvem kolu na tretjem mestu. Vrstni red ostalih ekip: Sloboda, Metalac, Branik, »Ljubljana«, »Maribor« kaže, da ženska atletika v nekaterih mladih klubih napreduje. Na drugi strani pa pogrešamo lanskoletne finalistice Crvene zvezde, Sento in Vojvodino. Dasi-ravno je nekaterim klubom pri članicah in pri članih po dosedanjih rezultatih vstop v finale zagotovljen, vendar je treba počakati na drugo

RUMENA MAJICA ZA LESKA

Po prvem kolu zvezne atletske lige je prevzel rumeno majico pri atletih novi rekorder Lesek. Ta rezultat Leska (4,33 m) je prišel pravčasno, ker je občino, da je bodočnost naše atletike v mladih in talentiranih atletih. Skrajni čas je, da končamo z dobo forsiranja preživelih zvezd in da začnemo bolj skrbeti za mlajše atlete. Le s sistematičnim in nadržanim delom z mladimi bomo lahko šli naprej.

Na splošno so rezultati, ki so jih dosegli naši atleti in atletinje v prvem kolu zvezne lige, zadovoljivi. Dosežen je državni rekord za člane, eden za mlajše mladince in nekaj republiških rekordov za člane in članice.

Najboljše rezultate v prvem kolu so dosegli: Član: 100 m: Dragaselič (P) 10,8, 300 m: Oslakovič (M) 22,1, 400 metrov: Gruič (P) 49,2, 800 m: Vipotnič (K) 1:52,0, 1500 m: Murat (D) 3:49,8, 3000 m: Stržof (P) 14:30,9, 10.000 m: Mišalič (P) 20:23,6, 10 m ovire: Logar (K) 14,7, 400 m ovire: Zupančič (K) 56,0, 3000 m: Steeple-chase: Segedin (P) 9:14,6, 4 x 100 m: »Partizan« 42,4, 4 x 400 m: »Partizan« 3:19,2, daljina: Miller (M) 7,32, višina: Marjanovič (P) 195, palica: Lesek (K) 4,33, troskok: Milovanović (P) 14,33, krogla: Penko (O) 14,94, disk: Radošević (S) 50,33, klavir: Bežjak (D) 42,38, kopje: Kopitar (K) 55,16.

Članice: 80 m ovire: Borovc (M) 13,1, 100 m: Škovec (K) 12,7, 200 m: Škovec 26,4, 800 m: Slaninik (K) 3:16,4, 4 x 100 m: Mladost 51,5, višina: Jug (M) 155, daljina: Škerjanc (O) 5,06, krogla: Usenič (O) 14,44, disk: Borovec (S) 43,11, kopje: Prištok (K) 35,11.

koj. V stari imam dva otroka, sam sem videl, da je staro šolsko poslopje strašno. Sezidajmo novo šolo, kdaj kasneje pa bomo razpravljali o mojem načrtu za stanovanjske hiše.

»Nova šola nam bo vse pokvarila,« je vskočil Tomu v besedo Parkington, Bernstein pa je udaril po mizi s sodniškim klavircom.

»Gospod Parkington,« je nadaljeval Tom, »vem, kaj bi vi radi. Tudi sam sem se rodil v Južnem zalivu in mi je mesto najbolj všeč takšno, kakršno je. Mnogo lepše je bilo tod okoli, ko ob zalivu je niso gradili tistih hiš. Reči hočem samo to: nič ne moremo, mesto se spreminja. Če mi bo konska uprava dala gradbeno dovoljenje, nikakor ne objubljam, da bom pustil babičino hišo in zemljo nespremenjeno. To ni mogoče. Prav zato sem prepračen, da tudi vi ne marate stare šole. Saj je prava sramota za vse mesto.«

Poslušalci so ploskali in se smejali. Parkington je nekaj rekel, pa ga ni nihče poslušal. Bernstein je tolkel s klavircom po mizi.

»Mislim, da smo slišali dvoje nasprotujočih si mnenj,« je spregovoril sodnik. »Opozarjam vas, da bomo čez teden dni glasovali o zidavi nove šole. Dotlej pa je sestanek...«

»Počakajte!« je nestrpno zaklicala Betsy in nenadoma spoznala, da stoji. Tom jo je gledal ves presenečen. Betsy je bila rdeča v obraz.

»Gospa Rathova ima besedo,« je rekel Bernstein.

Betsy se je za trenutek pomislila: »Zal mi je,« je rekla, »ne maram, da bi se ta sestanek kar tako končal.« Poslušalci so jo z zanimanjem gledali.

»Otroci potrebujejo novo šolo,« je nadaljevala. »Naš gradbeni načrt za stanovanjsko naselje nikakor ne sme postati orožje proti...«

»Vse to bo samo začetek...« se je spet vmešal Parkington.

»Gospod Parkington!« je Betsy samozavestno spregovorila. »Milim, da vse to ne bo tako hudo prizadelo mestne podobe, kot vi zatrjujete. In čeprav sem ženska, ne dovolim, da bi imeli vi pri tej zadevi zadnjo besedo!«

Poslušalci so se smejali, tudi Parkington je nekaj rekel, Bernstein pa je zaključil sestanek.

Na poti domov se je Betsy tesno oprljala Tomove roke, on pa je opazil, da drhti. »Ponosen sem nate,« ji je rekel.

Betsy se mu je nasmehnila: »In jaz nate. Dobro si govoril.«

Ko sta prišla domov, ju je poklical Hopkins. »Zdravo, Tom,« je začel. »Zal mi je, da vas vznemirjam tako pozno. Pravkar sem se odločil, da bom jutri zjutraj potoval z letalom v Hollywood, pa sem se spomnil, da bi nemara lahko šli z menoj.«

»Hollywood?«

»Da. Tam bomo ustanovili pomožno družbo, ki bo nekaj sporedov posnela na filmski trak. Mislim, da je to kar dobra priložnost za vas. Spoznali boste to stran dejavnosti radijske družbe United.«

»Hvala,« je odgovoril Tom, »to mi je všeč. Kako dolgo pa bova ostala?«

»Kakih pet dni. Vozne listke sem že naročil, peljala se bova z letalom 227, ki vzleti na letališču La Guardia ob desetih dopoldne. Na letališču se bova dobila.«

»Me zelo veseli,« je odgovoril Tom, »in prav lepa hvala!«

Odložil je telefonsko slušalko in dejal Betsy: »Hopkins hoče, naj grem jutri z njim v Hollywood.«

»Zakaj?«

»Ne vem. Pravi, da bi se lahko česa naučil in spoznal delo družbe.«

»Ta ti zares hoče pomagati,« je rekla Betsy. »Izredna priložnost se ti ponuja.«

»Vem, vem,« je odgovoril Tom. »Upam, da se bom vrnil še o pravem času, da bom lahko glasoval na sestanku zaradi šole.«

»Kako dolgo te ne bo?«

»Hopkins pravi, da bova ostala kakih pet dni.«

Betsy je sedla in nekako trdo spregovorila: »Eh, eh, spet bom sama,« je rekla. »Veš, toliko časa pa že nisva bila drug brez drugega, vse odkar si prišel iz vojske.«

»Tudi meni bo dolgčas,« ji je odgovoril in sedel k njej.

»Sploh bi rada, da bi mela oba več časa zase,« je odgovorila. »Zadnje dni se je nakopilo toliko vsega. Kaj meniš, ali bi lahko dobil dopust?«

»Mislim, da bi mi ga kadarkoli dali kak teden.«

»Ce je tako,« mu je odgovorila, »bova poklicala Manterjevo in ji zaupala otroke. Rada bi šla s teboj na izlet. Peljala bi se kamorkoli, sama bi bila. Saj ni treba, da bi šla zelo daleč.«

»To bi bilo zares lepo,« ji je odgovoril in pogledal na uro. »Polnoč bo že,« je rekel. »Spat pojdiva, ob osmih zjutraj bom moral zdoma, če hočem ujeti letalo.«

»Osem ur,« mu je odgovorila, »osem ur časa imava. To je kar precej!«

Pogledal je, ona se mu je v zadregi nasmehnila. Zares: čas je spet postal dragocen.

XXXXVII

Naslednje jutro je prišel Tom na letališče pred Hopkinsom. Čakal je pred vhodnimi vrati in kmalu opazil Hopkinsa, ki mu je stopil naproti. Tako manjhen je bil videti, droben človeček, in tako je hitel z veliko usnjeno torbo v rokah. »Dobro jutro, Tom,« mu je naglo odzdravil.

Izlet v Virštanjske gorce

Na njivah in travnikih ob Sotli so začrtali in zakoličili trase bodoče železnice. Dolino med Mestinjem in Kumrovcem bodo zdrabile sopeče lokomotive; njim v pomoč zdrav že pojo lopate in krampi in brnijo buldožerji. Lepo Obsofelje se približuje našim mestom. Malo znane vasice in gradovi, zaseli in vinske gorce, prirodne, gospodarske in zgodovinske zanimivosti vabijo nedeljskega izletnika. Pokrajina ob Sotli, zamaknjena v svojo puntarsko preteklost, razkriva toliko lepih in privlačnih podob sedanjosti in minulosti.

Kmalu za Podčetrtikom, kjer zavije cesta v desno, čepi v zavetrju Rudnice, sredi bukovih gozdov in vinskih gorc, grad Olimje. Stara arhitektura v prizemlju okroglega grajskega stolpa so nedavno obnovili freske ene najstarejših lekarn v naših krajih. Vredno si je ogledati podobe, ki ponazarjajo staro zdravilstvo, saj opozarjajo na mojstra Čopiča, ki je vtisnil neizbrisne sledove na obokan strop in debele zidove. Grad Olimje s staro lekarino, cerkveno rezbarijo in podobarstvom, sodi gotovo med najbolj zanimive v Obsotelju.

Dalje na pobočjih Rudnice in sosednjih gričih zelenijo vinogradi. Tu so znane virštanjske gorce, ki so začele napovedovati nove čase za zaostalo obsoteljsko vinogradništvo. Pred leti so začeli tod s pomlajevanjem in obnovno vinogradov. Mnogo je izrojenih nasadov in samorodnic, ki danes ne povzročajo samo glavobola, ampak predvsem denarne skrbi. Prav zato so zanje četki obnavljanja virštanjskih gorc gospodarsko tako pomembni. Na vinogradniškem posestvu, ki domuje na vrhu virštanjskih klancev, so zasadičili novo sorto vina, ki so jo dobili iz Primorske. Pravijo ji kar »virštanjski tokajc«. Zaradi kakovosti, odličnega okusa, bogatih odstotkov sladkorja in alkohola daleč prekaša samorodnice in druge sorte. Zlasti zaradi prideka po hektarju: Povprečen donos obsoteljskih vinogradov je majhen, saj doseže le okrog 20 hl na hektar. V virštanjskih gorcah pa so že mladi nasadi dali lanske leto do 50 hl. Pridelek se bo z ustaljitvijo in prilagoditvijo nove sorte spremenil mnogo pogojem se povečal. Mnogo zaslug za obnovno vinogradništva in gojitve novega trsa ima vinogradniško posestvo, ki ga uspešno vodi virštanjski domačin Albin Jug.

Ko bodo obsoteljski vinogradniki pomladili svoje vinograde in sledili primeru virštanjskega posestva, se bo pridelek za nekajkrat povečal, z njim pa tudi gospodarska moč kmetijstva. Pridelovali bodo vina, ki se bodo lahko uvrstila v izvoz in v konkurenco priznanih slovenskih sortnih vin.

Virštanjske gorce so imele ob zadnjem snegu in mrazu srečo. Skrbno dimljenje, nekaj pa ugodna lega, so preprečili večjo škodo v sadovnjakih in vinogradih. Zato je na Virštanju doma dobra volja, saj se bo jeseni — če bo šlo še naprej po sreči — spet počutil iz stiskalnice sladki tokajc.

Napredek vinogradništva, sadjarstva, živinoreje in nova železnica — so pojmi, ki pretresajo sedanost Obsofelja. Blizina rogaških vrelcev, zdraviliških domov, radioaktivna voda, ali »atomske toplice«, kot jim pravijo, nedaleč od Podčetrtka, zanimivi gradovi, ki stoje na hribočkah ob Sotli, sončne vinske gorce z zidanicami, ugodna lega za planinske domove in weekend, obetajo še marsikaj drugega. Tujski promet, ki se steka proti slovitemu Kumrovcu, bo lahko našel tod prijetno zaledje. Črni Lukamatija, ki bo sopen in ukal po dolini, bo vsekakor pogonal krvni obtok po gospodarskem organizmu Obsofelja. Z njim bodo bržkone prihajali mnogi, ki doslej niso poznali lepe pokrajine ob Sotli. Iz nje polagoma izginja monotono, ki je dolga stoletja razpenjala svojo oblast nad tem idiličnim kotičkom slovenske domovine.

Pegesan. Fege vam zagotovo odstrani Pegesan krema. Odklanjate v trgovinah pri prodajalcih nadomestila in zahtevajte samo PEGESAN novi z originalno rdečezlato etiketo.

Protiperonosporna služba. Poročilo za dne 3. junija 1957. Srednje dnevne temperature so se pretekledne dvignile in so se gibale v mejah med 16 in 19 stopinj C. Noči so še vedno hladne in so minimalne temperature kolebale med 8 in 10 stopinj C. V vinorodnih krajih Slovenije padavin ni bilo.

Kmetijski inštitut Slovenije in Hidrometeorološki zavod LRS. Napoved: kljub temu, da se srednje dnevne temperature dvigajo, so minimalne temperature še vedno nizke in zaradi tega ni možnosti pojava peronospor. Zato opozarjamo vinogradnike Stajerske, Dolenjske, Bele krajine in v nekaterih krajih Primorske (Koper, Izola, Skočjan pri Kopru, Smarje nad Koprom, Raven ter Zgoranja Vipavska dolina — Lože pri Vipavi), naj počakajo še s prvimi skropljenjem svojih vinogradov, ker še ni čas. Čas prvega skropjenja za omenjene kraje bomo pravočasno javili.

GLEDALISCA. SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE. DRAMA. Torek, 4. junija ob 20: Kreft: »Krajnski komedijanti«. Zaključena predstava za TSS. Sreda, 5. junija ob 20: Priestley: »Odstranitev norca«. Abonma F. Četrtek, 6. junija ob 20: Priestley: »Odstranitev norca«. Abonma G. Petek, 7. junija ob 15.30: Priestley: »Odstranitev norca«. Abonma F. Tek I. popoldanski. Ob 20.30: Sofokles: »Kralj Oidipus«. Predstava v predverju Križank za abonma U, S in T. — V primeru slabega vremena v Drami ob 20.30 za abonma U.

Sporočilo tečajnikom Ekonomske srednje šole v Kopru. Sporočamo vsem tečajnikom četrtega letnika Ekonomske srednje šole v Kopru, da bodo maturitetni izpiti ob 15. junija dalje z začetkom ob 8. uri.

UPRAVA KLINIČNIH BOLNIC V LJUBLJANI. Zaloška cesta 2 razpisuje ustno licitacijo za špecerijsko blago 24. junija 1957 ob 8. uri ter za meso in mesne izdelke dne 25. junija 1957 ob 8. uri.

Ljudsko revijo Prešernove družbe OBZORNIK. dobite v vseh knjigarlah, kioskih, trafikah

DNEVNE NOVICE

DANES SVEZE MORSKE RIBE! Absolventke ESS, letnika 1952, IV. g razreda, se zbirajo za 5. obletnico maturo v soboto, 8. junija ob 18. uri pri Slamiču.

Hidrometeorološki zavod LRS obvešča javnost, naj se za vremenske napovedi obrača na tel. št. 31-814, a ne na tel. št. 31-175, katera štiri izključno za službene medkrajevne pogovore.

Negovana žena uporablja hormone (nočne) in vitaminske (dnevne) kreme »EVELINE« za suho ali mastno kožo. Dobite jih povsod v drogerijah.

Dobro navet. Če želite odlično mastno kremo, potem zahtevajte samo »UL-TRAGIN« — šport kremo. Dobili jo v vseh parfumerijah.

»FLEX« slovi za dišanje mastnih madežev in ga lahko kupiš v vseh trgovinah, ki prodajajo milo. Pazi na znamko »FLEX«.

Perkutol Velour krema, polmastna, hranljiva, za nego mladostne, normalne ali malo mastne in občutljive kože. Se ne svetli, uporabna za dan in noč.

Za vaš »Make Up« (zgovori meik ap) uporabljajte Perkutol Fond kremo (Foundation izgovori faundeišn) v šestih barvah, za vsako kožo, ki vam napravi polt svežo in mladostno.

v Operi vstopnico za sedež v Križankah. Redi U, S in T naj si zagotovijo vstopnico do četrtka do 19. ure, reda C in E pa do petka do 19. ure.

OPERA. Torek, 4. junija: zaprtlo. Sreda, 5. junija: zaprtlo. Četrtek, 6. junija: zaprtlo. Petek, 7. junija: zaprtlo. Sobota, 8. junija ob 20: Cajkovski: »Ljubodje jezero«. Izven in za podočelje. Nedelja, 9. junija ob 20: Verdi: »Trubadur«. Izven in za podočelje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA. Gledališka pasaža. Torek, 4. junija ob 20.30: Sidney Howard: »Pokojni Christopher Bean«. Abonma GSS. (Davenport Franček Drofenik.) Vstopnice so tudi v prodaji.

Sreda, 5. junija ob 20: Igor Torkar: »Pozabljeni ljudje«. Abonma LMS II. Četrtek, 6. junija ob 20.30: Igor Torkar: »Pozabljeni ljudje«. Abonma TSS I. Vstopnice so tudi v prodaji. Petek, 7. junija ob 20: Igor Torkar: »Pozabljeni ljudje«. Abonma LMS IV. Vstopnice so tudi v prodaji. Sobota, 8. junija ob 20: Anny Tichy: »Vselej sta dve možnosti«. Izven.

MARIBORSKE VESTI. Dežurna lekarna. Torek, 4. junija 1957: lekarna »Center«. Gospoška ul. 12. Sreda, 5. junija 1957: lekarna »Tabor«. Trg revolucije 3.

KINO. »PARTIZAN«: ameriški film »Jack London«. »UDARNIK«: ameriški barvni film »Po srcu mladim«. SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE. Torek, 4. junija ob 20: Mascagni: »Cavalleria rusticana«. Baranovič: »Srce iz leca«. Red LMS-4. Nekaj sedežev in stojšče v prodaji. Sreda, 5. junija ob 20: Verdi: »Rigoletto«. Gostuje baritonist Marcel Ostashevski.

Umetnostna galerija. Spomladanska likovna razstava DSU, podobora Maribor v vseh prostorih galerije. Razstavljena 22 umetnikov 135 del v risbi, grafiki, akvarelu, gvašu, olju in plastiki. Razstava je odprta v času od 28. maja do 18. junija 1957 dnevno od 10-18. Vabljeni.

Rodile so: Dragica Vallant, 27 let, uslužbenka — Matjaža; Pavla Mojzež, 23 let, perica — Pavlico; Francka Jokič, 23 let, gospodinja — Natašo; Vida Jeromec, 29 let, nameščena — Rajka; Terezija Simič, 29 let, gospodinja — Rajka; Lidija; Ivana Satler, 37 let, gospodinja, Vratil vrh — Milana; Marija Satler, 18 let, delavka, Pivola — Vesno; Marija Pihler, 18 let, gospodinja, Selce — Milico; Ivanka Pisanec, 19 let, gojenka — Edvarda; Vida Pavlič, 17 let, tkalka — Draga; Elizabeta Pratič, 30 let, gospodinja — Antonija; Marija Ožinger, 22 let, gosp. pomočnica — Jelko; Ana Kolar, 25 let, posest. hič — Marijana; Marija Kašman, 30 let, gospodinja — Mileno; Marija Robič, 25 let, gospodinja, Slemen — Antonijo.

Umrlj so: Julijana Ernecl, 66 let, gospodinja, Sp. Laže; Terezija Zorko, 90 let, gospodinja; Jurij Trstenjak, 73 let, upokojenec, Dol. Počehova; Pavla Puhr, 74 let, učiteljica v pokouju; Martin Bratušek, 50 let, delavec; Franc Krnarski, 48 let, poslovodja; Vera Princ, 43 let, poljska delavka; Mirko Pihbersek, 48 let, nameščeneec; Ivan Zoznik, 61 let, mlinarski pomoč. Zg. Kamnečak; Josip Nagy, 80 let, upokojenec; Ivica Celcer, 8 let, otrok, Bezena; Rudolf Lečnik, 18 let, monter; Neža Večernik, 70 let, gospodinja, Gaj; Jože Bratuš, 59 let, delavec; Marija Kos, 68 let, gospodinja; Marija Cerič, 80 let, gospodinja; Julijana Breznik, 82 let, gospodinja; Alojzija Majcen, 60 let, Rakovci, gospodinja.

IZ MURSKE SOBOTE. »PARK«: nemški film »Podanik«. Predstava ob 20.

ISOL. čisti kotirne in steklo!

Dijaki, študenti! Med počitnicami se lahko zaposlite. Pogoj — starost nad 17 let. Informacije »ELMA« • Črnuče. Vse vrste pocinkovanja v količinah nad 100 kg prevzema tovarna »GORICA« — ZAGREB. Heinzelova ulica 1 a. 603

RADIO LJUBLJANA

Sporod za turek, dne 4. VI. 1957. 5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pisan glasbeni sporod) vmes od 6.30 do 6.40 Reklame in obvestila — 7.10 Zabavni zvoki — vmes ob 7.20-7.25 Naš jedilnik — 8.05 Koncert pihalne godbe — 8.40 Igrajo mali zabavni ansambli — 9.00 Radijski roman — Anatolij Vinogradov: Paganini — XXXIII — 9.20 Sergej Rahmaninov: Koncert za klavir in ork. št. 3 — 10.10 Za vsakogar nekaj (sporod zabavne glasbe) — 11.15 Za dom in tene — 11.30 Iz orkestralne in simfonijske glasbe — 12.30 Kmetijski navesti — Ing. Lado Linzner: Oskrbovanje deteljišča in lucernišča — 12.40 Vilim Markovič: Rasposodi v A-duru — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Pisan sporod opernih melodij — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Tečaj francoskega jezika — 20. lekcijska — 15.55 Tečaj angleškega jezika — 53 lekcijska — 16.10 Popoldanski koncert — 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku — 18.00 Športni tednik — 18.30 Iz zakladnice slovenskih samospevov — 18.50 Domače aktualnosti — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Skladbe Rada Simonitijske poje Ljubljanski komorni zbor — 20.30 Radijska igra — Max Gundermann: Rokovnik (I. nagrada Jugoslovanske radiodifuzije za najboljšo režijo — režiser Mirč Kragelj) — 21.28 Igrata velika zabavna orkestra Andre Kostejanetz in bostonski »Popas« orkester — 22.15 Iz komorne glasbe W. A. Mozarta — 23.00 do 23.15 in 23.30-24.00 Oddaja za tujino (Prenos iz Zagreba) — 22.15-23.00 UKV program: Zaplešimo

II. program. 12.30 Melodije v gosjem redu — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Poje otroški in mladinski zbori — 15.00-15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15-23.00 Zaplešimo.

CELJSKE VESTI. CELJSKO GLEDALIŠČE. Torek, 4. junija ob 16: Predstava Vorenec: »Fernačkovi«. III. srednješolski abonma. Sreda, 5. junija ob 20: Ivan Cankar: »Ob svetem grobu«. Pripoveduje Marijan Dolinar. Izven. Petek, 7. junija ob 20: Predstava Vorenec: »Fernačkovi«. Gostovanje v Laškem.

KINO. »UNION«: jugosl.-italijanski film »Kruh in sol«. V glavni vlogi Marcelo Mastroianni in Isabel Corey. »METROPOL«: ameriški film »About in Costello v Tujski legiti«. LETNI KINO: ameriški film »Borec«. V glavni vlogi Richard Conte.

VESTI IZ TRBOVELJ. »DELAJSKI DOM«: ameriški barvni filmski film »Do pekla in nazaj«. V glavni vlogi Audie Murphy.

Vesti z Jesenic in okolice. Zdravniška dežurna služba ima na Jesenicah od 1. junija do 7. junija dr. Avgust Tancar, Jesenice, Gospodarska cesta.

2 BLEDA. Mehški film »Ukradena sreča«. Predstavi ob 18 in 20.30.

VESTI IZ KRANJA. PRESERNOVO GLEDALIŠČE. Torek, 4. junija ob 16: A. Leščan: »Slepi potniki«. Red D in izven. Sreda, 5. junija: gostovanje v Skozijski Loki; ob 16 za gimnazijo in izven, ob 20 za abonma in izven: Aleks Leščan: »Slepi potniki«.

Petek, 7. junija ob 19: Jan de Hartog: »Zakonska postelja«. Abonma Srednja tehnična tekstilna šola Kranj. Sobota, 8. junija ob 20: A. Leščan: »Slepi potniki«. Gostovanje na Višokem. Nedelja, 9. junija ob 16: Jan de Hartog: »Zakonska postelja«. Izven in za podočelje.

Obveščamo vse abonente, da prejmejo dodatno k abonmaju predstavo »Zakonska postelja« brez doplačila.

KINO. »STORŽIČ«: francoski film »Očka, mamica, služkinja in jaz«. Predstavi ob 17.30 in 20. LETNI KINO »PARTIZAN«: ameriški barvni film »Borba v vsemirju«. Predstava ob 20.30.

DROBNI OGLASI. SLIKE ZA VSE LEGITIMACIJE vam v dveh urah lepo izdela Foto Pauli, Trubarjeva c. 38. Sprejemamo vsa ostala fotografska dela tudi izven ateljeja. Telefon 20-305. KROJAŠKI ŠIVALNI STROJ »Pfaff« ugodno prodam. Naslov v upravi »Ljudske pravice«. 601

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«. Jugoslovanski film »NI BILO ZAMAN«. Tednik: »S Titom po Makedoniji«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — Ob 10 matineja amer. filma »Vzhodna-zahodna stran«. Danes zadnjokrat. Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »SLOGA«. Ameriški film »GOSPOD 880«. Tednik: Filmske novosti št. 22. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Burt Lancaster. Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: premiera angleškega filma »Madlena«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.15. KINO »VUC«: Nem.-jugosl. barvni film: »Kruh in sol«. Tednik: Filmske novosti št. 22. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Marcello Mastroianni. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje. KINO »SOCA«: ameriški film »Pot v Hollywood«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 ure dalje.

KINO »TRIGLAV«. Ameriški film »Ne bodo mi verjeli«. Tednik: V glavni vlogi Susan Hayward in Robert Young. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »ŠIŠKA«. Angleški film »Razdvojeno srce«. V glavni vlogi Yvonne Mitchell in Cornell Borchers. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

»RAD«. GRADBENO PODJETJE — BEOGRAD, KOVOSKA 31 poziva vse delavce in uslužbence. ki izpolnjujejo pogoje iz členov 62 in 63 omenjene uredbe in imajo pravico do udeležbe pri končni razdelitvi plač iz dobička v letu 1956, da se javijo v roku treh mesecev od danes na svojih gradbiščih zaradi uresničitve svojih pravic. Po poteku omenjenega roka bodo delavci in uslužbenci, ki se ne bodo javili, izgubili pravico do deleža pri končni razdelitvi, kot določa člen 63. odstavek 2 Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o plačah delavcev in uslužbencev. 1768

DELAJSKI SVET. predilnice in tkalnice v Mostarju. RAZPISUJE NATEČAJ za izpopolnitev naslednjih delovnih mest: za mikalnike: TEKSTILNEGA TEHNIKA s 5-letno prakso ali VISOKOKVALIFICIRANEGA TEKSTILNEGA MOJSTRA z 10-letno prakso v oddelku mikalnikov; za predpredilnico: TEKSTILNEGA TEHNIKA s 5-letno prakso ali VISOKOKVALIFICIRANEGA TEKSTILNEGA MOJSTRA z 8-letno prakso v oddelku predpredilnice; za prstančne stroje: TEKSTILNEGA TEHNIKA s 5-letno prakso ali VISOKOKVALIFICIRANEGA TEKSTILNEGA MOJSTRA z 8-letno prakso pri prstančnih strojih; za merceriziranje: TEHNIKA TECHNOLOGA z 10-letno prakso ali VISOKOKVALIFICIRANEGA TEKSTILNEGA MOJSTRA z 8-letno prakso pri delu v merceriziranju; za sukalnico: TEKSTILNEGA TEHNIKA s 5-letno prakso VISOKOKVALIFICIRANEGA TEKSTILNEGA MOJSTRA z 10-letno prakso v sukalnici; za tkalnice: TEKSTILNEGA TEHNIKA tkalne stroje z desetletno prakso VISOKOKVALIFICIRANEGA TEKSTILNEGA MOJSTRA z desetletno prakso v tkalnici STROJNEGA TEHNIKA z 10-letno prakso DVA STROJNA TEHNIKA s 5-letno prakso STROJNEGA INŽENIRJA EKONOMISTA. Plača po tarifnem pravilniku ali po pogodbi. Stanovanje pri tovarni zagotovljeno. Ponudbam priložite strokovni življenjepis. 1661

Letošnjo zimo se je na Temzi potopila manjša cisterna ladja, nafta se je razlila po površini, labodom, ki so okras londonskega obrežja, so se zlepile peruti in jih je precej poginilo. Zato je londonsko društvo za zaščito živali uvedlo letošnje pomlad posebno skrbstveno službo, ki naj bi spravljala v dračju na bregu znesena labodja jajca v posebne valnike, da bi plavalo po Temzi že letošnje jesen spet toliko labodov kot poprej. Posnetek kaže spopad člana društva za zaščito živali s silakojčim labodom, ki srdito brani svoje gnezdo.

KORISTNI ŠKODLJIVCI

Ravnotežje v živalskem svetu je za gospodarstvo velikega pomena

Sodobni biologi odločno nastopajo proti zastareli in napačni razdelitvi živali na »dobre in slabe«. Posledica tega pojmovanja, ki so ga vcepjali otrokom že od najmlajših dni, se poznajo v naravi: na velikih področjih so nekatere zveri že povsem izginile. Mirne gazele, dobrodušne koze in navihane opice, ki jim zdaj ne preti skoraj nobena nevarnost več, napravijo v krajih, kjer bivajo, veliko škodo, lovci pa pogosto za go-lo zabavo uničujejo leve, velike mrhovinarje in druge »krvoločne« zveri. Najnovejše izkušnje kažejo, da je treba upoštevati ravnotežje v naravi, ker so sicer v nevarnosti gozdovi in polja, saj na primer koze kaj kmalu uničijo mladi gozd.

Divji leopard je veljal vse do najnovejšega časa za tistega krvoločnega razbojnika, ki je neusmiljeno kral pše ter vdiral v vaške kurnike in staje, pogosto pa si je

upal celo v hišo. Ljudje so ga začeli tako temeljito preganjati, da ga v Afriki in v delu Azije skoraj ni več. Domačini so se oddahnili, ker njihovim psom, živini in perutnini ne preti več nevarnost leopardovih zob.

Kakšne pa so posledice tega pomanjkanja ravnotežja v živalskem svetu? Opice in divji prašiči so začeli napadati nasade; tako so se razmnožili, da zdaj delajo več škode, kot so je poprej napravili leopardi. Ljudje so morali misliti na ukrepe proti tem škodljivcem. V Belgijskem Kongu so živalim nastavljali arzenovne spojine, posledica pa je bila ta, da so poginili psi in krokarji, medtem ko so se opice in divji prašiči še bolj razmnožili.

Podobne posledice so nastale tudi v maroškem Srednjem Atlasu, kjer so levi skoraj povsem izginili. Opice so se zelo razmnožile; množično so začele uničevati drevje, tako da je poprejšnje gozdne površine izpodrinila skalnata puščava. Ker ni več lovov, so se ponekod v Afriki tako razmnožile gazele, da so uničile vse pašnike, posledica tega pa je, da so začele od lakote poginjati črede, ki jih redijo ljudje na tistem področju. Sploh se poznajo najhujše posledice v Afriki. Puščava Kalahari, ki je še pred desetletji občutno izginjala, se zdaj spet naglo širi. Iztrebljanje mesojedih živali se je zaključilo z razmnožitvijo rastlinojedcev, ki so uničili travnato pokrajino.

Sele zadnje čase so začele oblasti spoznavati pomembnost ptic roparic ter mrhovinarjev v tako imenovanem naravnem ravnotežju. Sakal in hijena sta vestna nameščena zdravstvene službe, saj sta področja, kjer živita, povsem očistila mrhovine. Brez njih si v manjših afriških naseljih ni mogoče misliti komunalne higijene. Znano je, da hijena voha mrhovino že na kilometre daleč, njen izredni želodec pa v nekaj urah vse prebavi.

Velikega pomena so jastrebi, sokoli in druge roparice pri uničevanju poljskih škodljivcev in

drugih glodalcev. Kot primer naj omenimo letališče v severozahodnem delu Južne Afrike. Preden so tam pristala prva letala, so roparice uničevale po 60 odstotkov miši in drugih glodalcev; zaradi letalskega hrupa pa so roparice pobegnile, miši in podgane pa so v nekaj tednih povsem razrile teren. Ljudje so bili brez moči, morali so se umakniti in počakati, da bo narava spet upostavila ravnotežje.

Na ameriškem odseku za kmetijstvo so nedavno pregledali vsebino želodcev 5000 kraguljev. Ugo-

tovili so, da zavzemajo miši in podgane 55 odstotkov kraguljeve hrane. Isti odsek je izračunal, da pride na hektar obdelane zemlje v ZDA 25 miši, katerih vsaka pojé na leto deset kilogramov posev-kov, vsak par pa ima povprečno po 17 mladičev. To pomeni, da ti glodalci uničijo na leto tri milijone ton žita in tudi sena. Zato je razumljivo zanimanje ameriške vlade za zaščito, razmnoževanja in umetno rejo nekaterih roparic, saj številke povedo, da so lahko ti škodljivci na določenih področjih zelo koristni.

Potujoča kirurška klinika

Ze nekaj tednov imajo v nemškem Heidelbergu potujočo kirurško kliniko. Avtobus so znotraj opremili kot operacijsko dvorano, zadaj pa ima »Clinomobil« — tako se imenuje ta klinika na kolesih — generator, ki daje potrebno energijo za luči in električne instrumente. Vozilo z vsemi aparaturami je stalo 120.000 mark. — Eden naših posnetkov kaže avtobus, na drugem pa vidite v njem urejeno operacijsko dvorano, namenjeno tistim primerom, pri katerih je po prometnih nesrečah potreben nujen kirurški poseg.

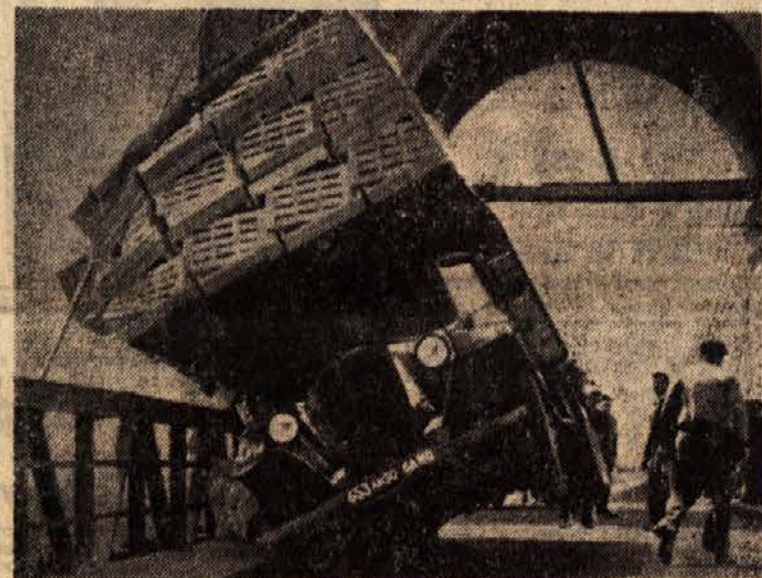
BANKA na kolesih

Ceprav žive tako rekoč odrezani od sveta, si lahko kmetje otoka Lewis v skupini Zunanjih Hebridov, ki ležijo severno od škotske obale, omislili kar pred hišnimi vrati tekoče bančne račune. Vse dele tega otočja redno obiskuje tovorni avto, ki so ga primerno preuredili in opremlili kot banko na kolesih. Telega se je spomnila podružnica škotske narodne banke v Stornowayu. Novi tovornjak je zamenjal prejšnje

lahko vozilo, ki ga je na slabih cestah otoka Lewis preveč premetavalo, razen tega pa ima novi avto tudi več prostora za uradnike in stranke.

V oddelek za stranke se pride skozi vrata takoj za šoferjevo kabino, vanj pa so namestili tri

udobne sedeže. V večjem prostoru stoji seveda najprej velika jeklena blagajna, plinska peč in tridelna omara za dokumente. Razen tega je v tej potujoči banki še pisalna miza, ne manjka pa seveda umivalnika in udobnega nasljanja v potujočega bančnika.

Ko je hotel tale tovornjak z zaboji za zelenjavo čez viseči most pri Beaucatu v južni Franciji, ga je zagrabil tako močan sunek vetra — mistral je letos še posebno hud — da bi se prav gotovo prevrnil, če se ne bi zaboji ujeli ob jekleni nosilni žici, ki je zadržala sunek, tako da ni bilo večje materialne škode.

DIAMANTI NA RAZSTAVI

Na razstavo diamantov, ki bo v Amsterdamu od 21. junija do 14. julija, bodo samo iz Londona poslali veliko zbirko diamantov v vrednosti 100.000 funtov šterlingov. Angleži bodo razstavili tudi pet različnih modelov naprav za obdelavo diamantov, z njihovo pomočjo bodo ponazorili poglavitne delovne postopke: rezanje, sortiranje, glajenje z drgnjenjem kamna ob kamen, in naposled poliranje na visoki lesk.

Razstavni paviljon v obliki bokala bodo uporabili za razvrstitev dvojnikov najznamenitějšíh in najbolj dragocenih diamantov na svetu. Razstavili bodo tudi dolgo vrsto fotografij. Med razstavo bodo vrteli tri dokumentarne filme, ki prikazujejo dejstva in statistične podatke o diamantih ter vrsto posnetkov najbogatejših diamantnih rudnikov in polj sveta.

Britanski strokovnjak Denny Stokes bo za to priložnost pripravil dve veliki stenski sliki. Ena bo ponazarjala delo v južnoafriškem diamantnem rudniku, druga pa izpiranje tega žlahtnega kamena iz površinskih zemeljskih plasti pri Kimberleyju. Za to razstavo se seveda že zdaj zanimajo številni bogataši, zanimiva pa bo tudi zato, ker bodo na

njej nekako mimogrede prikazali tudi mnogostransko uporabo diamantov v sodobni industriji.

Botanična odprava

Letos bo odšlo pet angleških študentov na kolumbijske Ande. Tam se nameravajo povzpeti na več gorskih vrhov, geološko proučevati teren, zbirati rastlinske primerke in snemati področja, kjer bodo raziskovali. Cilj njihove poti je pogorje Cocuy, ki se dviga 5600 m visoko in je z botaničnega vidika zelo malo znano.

Čez noč je nastalo jezero

Pred dvema letoma je v srbski vasi Visoka čez noč nastalo precej veliko jezero. Zaradi dolgotrajnega deževja je po pobočju spolzela velika količina zemlje proti strugi rečice Veliki Rzav in popolnoma zaprla že tako tesno korito te reke. Voda je začela seveda hitro naraščati ter je kmalu docela zalila dva milna in dve valjnari domačega sukna; nastalo je precej veliko jezero, ki privablja čedalje več turistov. Jezera seveda še ni na zemljevidu, pa tudi imena še nima.

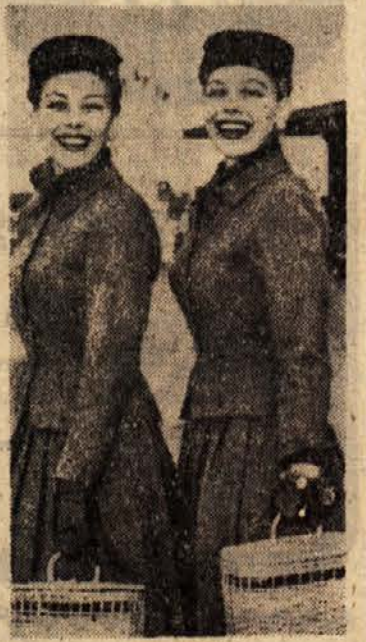
OSTANKI ponesrečenih ladij

Kdaj pa kdaj določi britansko ministrstvo za delo precejšnje vsote za ohranitev in vzdrževanje zgodovinskih poslopj, še nikoli pa ni bilo nobeno darilo bolj nenavadno kakor tisto, ki so ga odobrili nedavno kapitanu fregate Dorrien-Smithu za njuno popravila okrašenih ladijskih kijunov in drugih ostankov ponesrečenih ladij. Vsi ti nenavadni predmeti

so zbrani na kapitanovem posestvu na otoku Scilly v bližini Cornwalla.

V vsej Britaniji ni podobne ustanove, kakor je zasebni muzej družine Dorrien-Smith. Zgodovina otoka Scilly zaznamuje zelo veliko število ladijskih nesreč, ker so bližnje vode okoli zelo nevarne zaradi skritih podmorskih čer, nevarnih tokov in visokih valov. Omenjena družina zbira že mnogo desetletij okrašene ladijske kljune in druge predmete s ponesrečenih ladij, vse to pa je razstavljeno na njenem posestvu. Muzej je v dokaj nenavadni zgradbi, zgrajeni iz lesa in delov

tistih ladij, ki so se v minulih dveh stoletjih ponesrečile v bližini tega otoka. Leseno střevo podpirajo stebri iz grobo klesanega granita, krita pa je z opeko. V muzeju je razstavljenih okoli 40 ladijskih kijunov in številni drugi predmeti kakor sidra, ladijski zvonovi, grbi, znaki itd. Vsi ti predmeti seveda počasi trohnejo in rjavijo, zato jih je bilo treba obvarovati nadaljnega propada. Zraven nenavadnega muzeja je zelo znamenit tudi park, ki je zasajen s tropskim rastlinstvom. Pristevajo ga med redkosti, saj je bil zasajen že v začetku prejšnjega stoletja.

V Pariz sta se pripeljali z letalom ameriški dvojčici Tani in Dran Saitz — ki bosta nastopili v 39 krajših filmih za ameriško televizijo. — Vse kaže, da se Američani še vedno zelo navdušujejo za Pariz, evropsko metropolo mode, umetnosti in lepote

Za dobro voljo

ZAROTA MOLKA

Oscarja Wilda je obiskal neki grof, ki se je ukvarjal s pisateljevanjem, vendar njegove literarne stvaritve kljub velikim naporom niso imele nikakršnega uspeha. Zato je ves obupen zastavil pesniku naslednje vprašanje:

»Kaj naj storim proti zaroti molka?«

Wilda ga je presenečeno pogledal in mu brž odgovoril:

»Pridružite se ji!«

NAJDRAŽJI SPOMIN

Ko je francoski komik Fernandel oprášal svojega ameriškega vrstnika Boba Hopa, ki je predsedal k televiziji, česa se najraje spominja iz let, ko je delal pri

filmskem podjetju Paramount, je dobil takle odgovor: »Nekaj tisoč dolarjev!«

»Tako je torej s to rečjo! Saj sem si že mislil, da štorolja zaradi premahnjega razpona kril ne more leteti z živim tovorom treh ali štirih kilogramov.«

BERNARD SHAW IN SLIKA

Na razstavi moderne slikarske umetnosti se je Bernard Shaw ustavil pred neko podobo. Umetnik je bil v bližini in je mislil, da veliki pisatelj občuduje njegovo sliko.

»Veste, ta slika kaže nagel sončni zahod.« je pojasnil Shaw. »Da, da.« je odgovoril Shaw, »prav nič se ne čudim, da celo sonce beži s takine podobe.«

Drobne ZANIMIVOSTI

73 STOPINJ MRAZA

Na eni izmed antarktičnih vremensolovnih opazovalnic so zaznamovali sredi maja 73,3 stopinje Celzija mraza, kar je do sedaj najnižja registrirana temperatura v naravi. Dosedanji rekord je pomenil mrav v Sibiriji leta 1862, ko so izmerili 69,8 stopinje Celzija pod ničlo.

JAPONSKA VLJUDNOST

V japonski reklamni je vljudnost po starem običaju še vedno zelo cenjena. Tako je velika blagovna hiša v japonskem mestu Hakodati objavila naslednji oglas: »Obiščite našo trgovino! Sprejeli vas bomo posebno vljudno! Naši nameščenci so ljubivši kakor očete, ki za svoje hčerke nimajo pripravljene date, pa jim izročijo moža. Vselej vas bomo pozdravili kakor sončne žarke, ki po oblakem in deževnem dnevu osvetlijo nebo.«

VARA SAMO GINE!

Pred turinjskim sodiščem se je zagovarjal ženičevni goljuf Baldassare Crinna. Možakar je prevrnil dvanajst žensk, ki jim je obljubil ženitev. Seveda jim je izmamil skupno blizu 5 milijonov lir. Posebno zanimivo je, da so se vse ženske imenovalé Gina. Na začuden vprašanje sodnika, zakaj se je specializiral na ženske s tem imenom, je oboževalec odpel suknjič in srajco ter pokazal prsa. Na njih je bilo z velikimi črkami tetovirano ime Gina. Sodnika je dejal: »Zdaj sami vidite, da nisem imel druge izbire!«

Vse življenje se bo najbrž spominjal Harold Eklund nenavadnega dogodka: pred dnevi se je peljal s avtom iz Sunna v Lund na Švedskem. Nekaj metrov pred njim je pešal majhen meteos (tilka) v mikazu, ki je zaradi vročine zavrela v nekaj trenutkih

LATINSKOAMERIŠKO ATOMSKO SREDIŠČE

V južnoameriških deželah nameravajo zgraditi štiri atomske inštitute in znanstvene raziskovalne postaje, in sicer po eno v Braziliji, Venezueli, Argentini in Porto Ricu. ZDA bodo dale reaktorje, vendar bodo vsa ta središča manjša od onega na Filipinih, kjer so nanesti gradbeni stroški 20 milijonov dolarjev.

GRIPA V AZIJI IN AVSTRALIJI

Sredi maja je zajela Jugovzhodno Azijo velika epidemija gripe, ki se je razširila po Novi Zelandiji in celo v nekaterih avstralskih pokrajinah.

V genovskih ladjedelnicah preureja italijanska družba »Italnavi« svoj dosedanji 7000-tonski tovorni parnik »Italterra« v ladjo, ki bo prevajala samo avtomobile. Gornji posnetek kaže, kako bo razporejenih v ladijskem trupu 1000 avtomobilov, ki jih bodo Italijani izvažali v čezoceanske dežela.

